

estraveller

Reisiajakiri • 5/2011 • oktoober-november • Hind 2 € • Estraveli püsikliendile tasuta

Amazonas elu Peruu džunglis

MALTA veebruaris **ISTANBULI** kuumad kohad **BRÜSSEL** poliitika-huvilisele **KRUIISI** välimääraja **KAMBODŽAS** seiklusreisil **TUSCON** kõrbelinn **KREEKA** algajatele **MOSKVA** glamuurita **EESTI** vaikuses

Audi Q3

Uutest ootustest sündinud.

Progressiivne disain, sportlik sõidudünaamika – just nõnda kehtestab uus Audi Q3 end moodsas urbanistlikus maailmas ja näitab teed SUV-segmendi autode tulevikku.

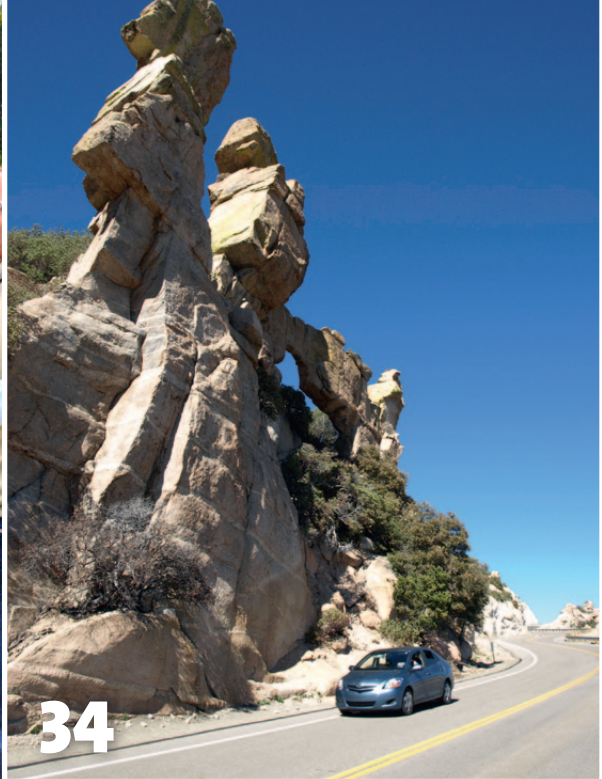

Audi Q3 2.0 TDI quattro S tronic (130 kW / 177 hj) Kiirendus 0-100 km/h: 8,2 sek; keskmine kütusekulu: 5,9 l/100 km; keskmine CO₂ emissioon: 156 g/km.

Vorsprung durch Technik

Ringvaade

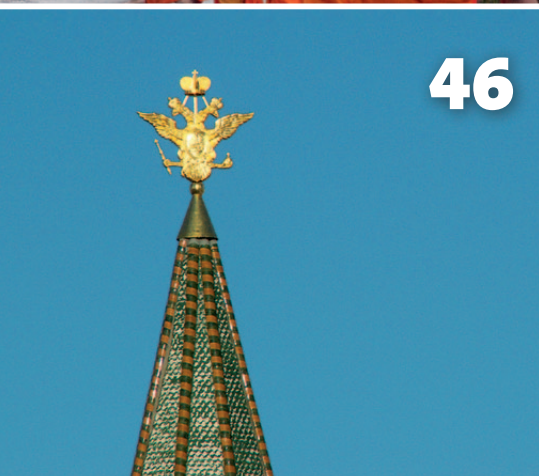

16

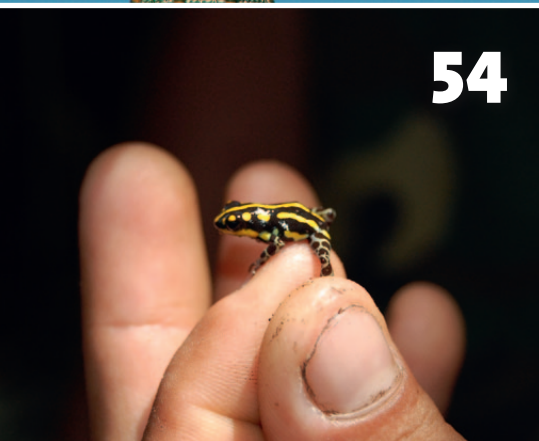
34

28

46

54

16 Märkmeid Maltalt
Mari Kodrese pikk nädalavahetus veebruaris.

24 Suur kruuispikker
Katrin Samlik õpetab, kuidas endale sobiv leida.

28 Piki kommunismi jõge
Evelyn Karming käis G Adventures'iga Kambodžas.

34 Ootamatud avastused kõrbelinnas
Priit Pullerits seekord Arizonas.

40 Rhodos – Kreeka algajatele
Jube populaarne saar, aga paras esmakülastuseks, soovitab Anu Vane.

46 Glamuuri ja särata Moskva
Tiina Jurjeva tutvustab oma kunagise kodulinna lihtsamat poolt.

52 Istanbuli kuumad kohad
Nooruslik kultuuride kohtumisaik, leiab Anna Laane.

54 Amazonase džunglis
Peagu kohalik Ivo Tšetörkin kutsub kaugele avastusretkele.

58 Eesti kõige vaiksemad kohad
Silvia Pärman otsis üles kuus kohta, kus leiab rahu ja vaikuse.

62 Parlamentarium Brüsselis
Europarlamendi hiiglaslik külastuskeskus valmis.

REISIPULETID
Tee soodne reisikindlustus
www.salva.ee või reisibüroos

SALVA
INSURANCE

London calling

Me Estravelis mõtleme, et kas on veel kedagi, kes soovib kindlasti osa saada järgmise suve Londoni olümpiamängudest, kuid ei ole meile veel teada andnud? Meie siiras soovitus on seda nüüd kiiresti teha, sest pileteid kauaks enam ei jagu. Kui kergejõustikusõpru saame veel rõõmustada, siis tennis, ujumise ja korvpalli piletid on esimeste kiirete fännide seast juba õnnelikud omanikud leidnud. Küllap aga tõeline olümpiahunt ja spordisõber end sellest heidutada ei lase ning oskab mängu ilu ja pinget nautida igal võistluslal.

Abistamiseks oleme taas loonud spetsiaalse veebilehe www.estravel.ee/london2012. Kui sealt miski huvi pakub, soovitame piletid kiirelt virtuaalsesse ostukorvi laduda ning tellimus meie poole teele panna. Veebi kaudu saab hõlpsasti tellida ka lisateenuseid: lende, majutust, kindlustust – kõike, millega Estravel tavaliseltki abiks on. Näiteks lende, mis ilmuvad näidule umbes 330 päeva enne väljalendu, saab juba broneerida. Nagu ikka, tagab soodsuse varajane tegutsemine, sest hinnatase sõltub vabade kohtade arvust. Ja üle pika aja on võimalik olümpialinna jõuda vaid kolmetunnise otselennuga!

Majutuse broneerimisel võib ju loota, et vahetult enne mängude algust pakutakse soodushindu, kui pole õnnestunud optimistlikult seatud hinnaga müüa, ent olukord võib kujuneda ka vastupidiseks ja hinnatase võrdlemisi kõrgeks. Olümpiaveebis oleme sõelunud välja hotellid, mille hinna ja kvaliteedi suhe on paigas ning mis on samas ka mugava asukohaga.

Veebis on rohkelt uudistamist neilegi, kel pilet juba taskus. Sealt leiab infot võistlusareenide kohta ning kirjeldusi kohalejõudmiseks. Kes on soetanud mitu piletit, saab juba oma liikumisi planeerima hakata. Muide, kui olete Londonis sage külaline, tunnete linna nagu oma peopesa ja liiklete seal vaat et kinnisilmi, siis olümpia ajal tuleks vahemaade läbimiseks kuluv aeg kahe või isegi kolme korrutada.

Kel juhtub olema võistlustevabu päevi või pikemaid pause, neil soovitame kindlasti Londonis mõnusalt aega veeta ja linnaga lähemalt tuttavaks saada. Oleme selleks olümpiaveebi koondanud info ajaveetmisvõimaluste kohta, alustades muuseumide ja vaatamisväärsustega, lõpetades turgude ja ööklubidega. Kõik põnevad ja vajalikud paigad oleme kenasti ka kaardile sättinud.

Londonlased ise peavad kevadist kuninglikku pulma proovisündmuseks, mis näitas, et nad on järgmiseks suurürituseks igati valmis. Niisiis, London kutsub, tulge vaatama ja osa saama!

MONIKA MAIOROV

Maarja Määlüder

Estravel/American Express Travel reisiajakiri. Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

VÄLJAANDJA Estravel AS, Suur-Karja 15, 10140 Tallinn. Telefon 626 6200. E-post estraveller@estravel.ee

REKLAAM Nordicom, 5666 7770 reklaam@nordicom.ee

TEOSTUS Criteri VMG OÜ
SISU Alari Rammo, alari@criteri.ee
VORM Karl-Kristjan Nigesen
KEEL Katrin Kern
KAARDID Helle-Mai Pedastsaar
RISTSÕNA GH Press

Trükk Printall, trükiarv 12 600

Väljaandja, toimetajate ja autorite vastutus piiratud. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Estravelleris ilmuv materjal ei väljenda Estraveli seisukohti, kui pole nii öeldud. Väljaandja ei vastuta teenusepakkujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms.

Ilmub alates 2000. aastast.
 Internetis loetav
www.estravel.ee/estraveller

estravel

SHIFT_the way you move

NISSAN MURANO. LUKSUSLIK CROSSOVER.

Kui te hindate elus luksust, siis on küllusliku varustusega Muranol teile palju pakkuda. Samas, Nissani unikaalne *crossover*-DNA teeb Muranost ka tõelise linnaseikleja. Lisage sellele väga säästlik diiselmootor ja suurepärase hind.

Nissan Murano sobib linna paremini kui kunagi varem.

NISSAN MURANO 2,5 dCI A/T Tekna Hind 41 190 €

- 190 hj mootor
- Väike kütusekulu: 8,0 l/100 km
- 6-käiguline automaatkäigukast
- Nahkkattega istmed
- Nissan Connect Premium navigatsiooni- ja sidesüsteem
- DVD mängija, Music Box audiosüsteem ja 9.3 GB audio salvestamismaht
- Bi-ksenoon esituled
- Taha- ja külgvaatekaamerad
- Kriimustuskindel värv

AS Fakto Auto

Lasnamäe keskus

Osmussaare tee 10, Tallinn

tel 638 9200

www.faktoauto.ee

Suusabaasis on tantsupidu

Just nii – eks päevane suusk ja õhtune tants käivad ju käsikäes? On viimane aeg oma karupükstelt tolm pühkida! Eesti suusareiside korraldajad ei valmista pettumust ka sellel aastal, sest sihtkohtade valik on suur. Mägedesse tulevad kaasa lahedad rühmajuhid, kes panevad ka esimest korda lund nägevad inimesed slaalomit sõitma.

Kui eelistad väiksemaid suusakeskusi, vali Andorra või Šveits. Seal on kõik käe-jala juures ning mägedel navigeerida lihtsamast lihtsam. Hinnatase aga kipub seal olema keskmisest kõrgem.

Kui soovid rohkem melu ja võimalusi, vaata Euroopa parimaid suusakeskusi Austrias, Itaalias ja Prantsusmaal. Kõigis kolmes on suusaradu nii algajatele kui ka vilunud suusahuntidele. Räägitakse, et parimad suusakeskused on Austrias, suurimad Itaalias ning kõrgeimad Prantsusmaal.

Vaata ülevaatlisku suusareiside tabelit www.estravel.ee/suusareisid.

Monkey Business Images Ltd | Dreamstime.com

Tallinnast otse Gran Canariale

Kuigi Gran Canaria on reisilistele juba teada-tuntud talvine puhkusekoht, siis Eestist pole sinna paar aastat otsereise korraldatud. Sel talvel viivad Kanaaride saarestiku suurima elanikkonnaga saarele otse Tallinnast Horizon Travel ja Novatours.

Gran Canaria pakub Kanaari saarte seas kõige mitmekesisemaid puhkamisvõimalusi. Siin saab sportida, heal tasemel on golfväljakud, laias valikus leidub lõbustus- ja teemaparke, ööklubisid, baare-restorane, vabaaja- ja kaubanduskeskusi.

Gran Canaria on silmapaistvalt vaheldusrikka ja kauni loodusega paik. Niiskema ja pisut jahedama kliimaga põhjaosas on taimestik rohelisem ja lopsakam, vahelduvad mäed ja orud, mäekülgi katavad kaktuselised ja unikaalsed kanaari männi metsad. Lõunaosa on aga soojem ja päikesepaistelisem ning sobib oma kaunite liivarandadega suurepäraselt ranna- ning veemõnude nautimiseks.

Te ju teadsite, et Gran Canaria tähendab maakeeli "Suur Koerte (Saar)"?

Uus koht firmaürituseks: Villa Müllerbeck

Puhkus, puhas loodus, kaunid vaated, sportimisvõimalused – just selle pärast Otepäele tullakse. Häid ööbimispaiku ei saa siin kunagi liiga palju olla.

Uus ja eksklusiivne hotell Villa Müllerbeck asub Kaarna järve kaldal, Otepää keskusest vaid 1,2 km kaugusel. Hotellis on avarad ja valgusküllased toad, kõigis juuniorsviitides, kahes sviidis ja ühes kaheinimesetoas on saun.

Villa Müllerbeck pakub Otepää hotellide keskmise hinnataseme juures parimat kvaliteeti. On ju tegu uusima hotelliga, kus ehituskvaliteet kõrgeimal tasemel. Läbimõeldud arhitektuuriline lahendus, kvaliteetsed viimistumaterjalid ja mööbel tagavad mõnusa äraolemise.

Kui soovid Villa Müllerbecki kohta lähemat infot, siis Estravel aitab meeleldi. Küsi lisa aadressilt siseturism@estravel.ee.

Thor Jørgen Ulovang | Dreamstime.com

Caamaaf | Dreamstime.com

Uued võimalused reisikindlustuses

Estonian Air lisab lende Euroopa südamesse

Hiljuti uuest strateegiast teada andnud Estonian Air on esimese sammuna tihendanud lennuühendust Brüsseli ja Amsterdamiga. Alates märtsi lõpust pääseb Hollandi pealinna otseleenuuga igal nädalapäeval kaks korda – hommikuti ja õhtuti. Belgia pealinna on nii hommikused kui õhtused lennud graafikus kõigil tööpäevadel ehk viis korda nädalas. Nädalavahetustel tuleb leppida vaid pühapäevaõhtuste lendudega.

Tegu on teretulnud uudisega nii tööasjus kui oma lõbuks reisijatele. Brüssel ja eriti Amsterdam pakuvad ka väga laia liinivõrku ja häid hindu edasilendudeks kaugemale. Näiteks edasi-tagasi lennupileti Amsterdamist teisele poole maakera Uus-Meremaale koos tasuta peatustega Tais ja Taiwanil võib kätte saada 999 euroga. Piisavalt vaatamist ja tegevust jagub muidugi nii Belgias kui Hollandis kohapealgi.

Estonian Airi hinnapoliitika soosib varajast piletite ostmist. Vahetult enne väljumist hangitud tööreisi pilet Brüsselisse võib vabalt maksta üle 500 euro, kuid ostes piletid tuleva aasta suvehooajaks juba praegu, saab edasi-tagasilennud nii Brüsselisse kui Amsterdamami parimal juhul 134 euroga. Seda on vähem, kui tavaliselt maksavad lennud Helsingisse või Riiga, ning hinnas sisaldub pardateenindus ja kuni 23 kg äraantavat pagasit!

Piletit ostes märkad kindlasti, et oktoobrist on saadaval ka tooted ECO ja LIGHT. Esimene tähistab varase ostu eriti soodsat hinda, teine pilet ei sisalda pagasi äraandmise võimalust. Midagi mahedat või rasvavaba neis toodetes kummatigi pole, suupisted pardal on ikka samad.

STREIGID, PANKROTID, LOODUSÕNNETUSED... Vaat et iga nädal võime lugeda uudiseid, mis reisi plaanijasse just erilist kindlust ei sisenda. Alles hiljuti olid sellised juhtumid 100% reisija enda risk ja kindlustusseltsid kahjusid ei hüvitanud. Nüüd on aga võimalik end kindlustada pea kõige vastu – graafikumuudatuste, pankroti või elukaaslasega tüllimineku.

SÕIDUGRAAFIKUTE MUUTUS liigitub kindlustusjuhtumiks eelkõige juhul, kui eri etappidel reisitakse eraldi piletitega (nt kahel marsruudil kaks eraldi lennupiletit või koguni laev + lend jms). Kui sellises olukorras muudetakse jätkulennu väljumisaega, hüvitab kindlustus hinnavahe emma-kumma otsa uue lennupileti ja vajaliku majutuse ostmiseks.

Kui lennud on ostetud ühel piletil, vastutab ümberbroneerimise või piletiraha tagastamise eest lennufirma. Aga ka ühe pileti puhul võib kindlustusest abi olla, kui alternatiiv ajaliselt ei sobi, aga reisile on tarvis minna. Kindlustus hüvitab ka siis vana pileti müügi- ja uue ostuhinna vahe.

Sõidugraafikute muutuse vastane kaitse kuulub ERGO-l ja IF-il tavalise reisitorkekindlustuse sisse (ERGO-s kehtib sealjuures 10% omavastutus). Salval ja Seesamil saab selle kaitse eraldi juurde osta. Kehtida võib lisanõue, et kindlustuskaitse peab olema ostetud 48–72 tunni jooksul pärast esimese pileti ostu!

KUI SOOVITE REISIST OMAL SOOVIL MIS TAHES PÕHJUSEL LOOBUDA, pakub selle vastu kindlustuskaitset (seni

ainsana) Seesam, küll kahe piiranguga – tühistamissoovist tuleb kindlustust teavitada 72 tundi enne plaanitud väljumist ja tagastatakse vaid 70% kuludest, mida teenusepakkuja ise ei hüvita, ehk sisuliselt on tegu 30-protsendilise omavastutusega. Kaitse ei ole ka ise odav, näiteks kaheksapäevane ja 950-eurose kattega kindlustus Euroopas lisab poliisi hinnale ligi 35 eurot.

SALVA PAKUB AGA AINSANA KAITSET KA TÖÖKATKESTUSTE EHK STREIKIDE JA PANKROTTIDE VASTU. Esimese puhul saab niisamutigi alati raha tagasi või pileti hilisemaks vahetada; kui on aga ikka reisida vaja ning kuidagi isegi saaks kohale, hüvitab kindlustus katte piires uue pileti hinnavahe.

Pankrotte esineb õnneks vähem, ent sel juhul ei pruugi midagi muuta ega tagasi saada, kuna vedaja ei tegutsengi enam. Salvas saab end sellegi vastu kaitsta, omavastutust ei ole ja soliidse hinnaga toode tuleb osta 48 tunni jooksul pärast esimese reisiga seotud teenuse ostmist. Reisikorraldaja pankrotile see kaitse ei laiene ja Eestis peaks siin aitama vaid firmade tagatised.

Seesam aitab streikide ja pankrottide juhul, kui sul on ülalkirjeldatud omal soovil tühistamise õigusega poliisi ning tõrge on teada vähemalt 72 tundi enne reisi algust. Salval on kaetud ka need streigid ja pankrotid, mis olid teada enne reisi algust. Ega neid Kreeka ja airBalticu uudiseid ei jõua normaalne inimene ju enam jälgidagi.

Sügisene lühipuhkus Saaremaal

Saaremaa seostub paljudele kindlasti suvega, kuid võib üllatada ka sügisel, ning seda eriti soodsate hindadega. Tõenäoliselt ei ole miski mõnusam kui võtta enda jaoks hetk koos kallima, perekonna või sõpradega ning lõõgastuda saunas ja soojas basseinis ning nautida värskendavaid spaahoolitsusi.

Puhkus kahele Grand Rose SPA-s algab 70 eurost. Pakett sisaldab ühe öö majutust koos hommikusöögiga restoranis Rose, reedel ja laupäeval tasuta sissepääsu ööklubisse Diva koos joogikupongidega, piiramatult eksootilise spaa- ja saunakeskuse Rosaarium külastust ning mõlemale kahte hoolitsust fikseeritud valikust.

Pakkumine kehtib kuni 15.12.2011. Paketi detailide ning spaa kirjeldusega tutvu lähemalt Estraveli kodulehel.

Mõnus puhkus GMP Clubhotelis Otepääl

Võib julgelt öelda, et GMP Clubhotel Pühajärvel täidab ka kõige nõudlikuma kliendi soovid. Kui lisada esmaklassilisele majutusele veel ka õhtusöök Pühajärve restoranis, on meeldejääv puhkus garanteeritud. Pakett hinnaga alates 150 eurost sisaldab majutust kahele GMP Clubhotel Saku Kulla sviidis, kolmekäigulist õhtusööki Pühajärve restoranis, jõusaali kasutamist ning saunamõnuseid katusekorrusel.

Pühajärve restorani peakokk Rait Kits on Eesti Kulinaria Instituudi projekti "Kultuuripealinn 2011" raames pälvitud Otepää menüü tunnustuse. GMP Clubhoteli ning restorani kohta loe lähemalt Estraveli veebist ja blogist.

Vaata lähemalt www.estravel.ee/siseturism või helista 626 6233. Pakkumine kehtib kuni 30.11.2011.

Armastuse pakett Emajõe Ateenas

Veeda koos armsamaga unustamatult romantiline nädalalõpp otse Tartu südames vääriskas vanalinnahotellis London või modernses kesklinnahotellis Pallas. Kauaks meeldejääva ning südameid ühendava elamuse kingib 2011. aastal Tartu parimaks tunnustatud Café Truffe.

Pakett sisaldab majutust kahele hotellis London või Pallas koos rikkaliku hommikusöögiga, hotelli saabudes pudelit vahuveini, hõrku kolmekäigulist õhtusööki Café Truffe's ning ajaveetmiseks pääsmeid ööklubisse Maasikas.

Paketi hind hotellis Pallas algab 109 eurost (tavahind 139 €) ning hotellis London 125 eurost (tavahind 165 €). Lisaks paketi nimetatule on lisatasu eest võimalik osaleda kokakoolis ning valmistada koos Café Truffe peakokaga kolmekäiguline õhtusöök (79 €), degusteerida veine koos professionaalse sommeljeega või õppida koos baarmeniga kokteilide segamist (40 €).

Pakkumine kehtib kuni 22.12.2011. Menüüde ning pakkumise detailidega tutvu www.estravel.ee.

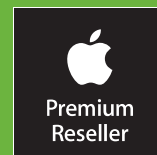
Uus ja kiirem MacBook Air

Igäüks võiks omada nii head sülearvutit.
Ja nüüd igäüks võibki.

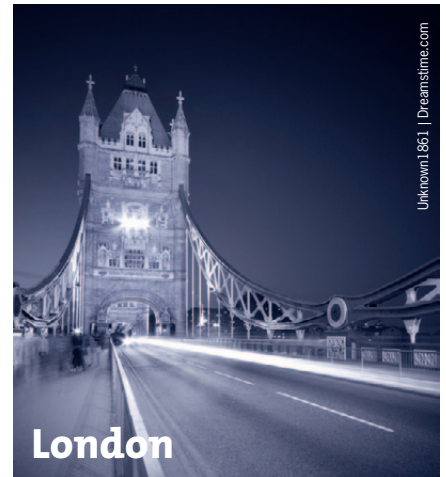
Uus MacBook Air on kuni 2,5 korda kiirem kui eelmine. Tal on uued Intel Core i5 ja i7 protsessorid, kiire Thunderbolt port, taustavalgusega klaviatuur ja loomulikult OS X Lion. Kõige selle juures on ta endiselt uskumatult õhuke ja kerge, mis teeb temast ühe ihaldatuima sülearvuti, millega töötada ja mida endaga kaasa võtta.

IM Arvutid iDeal APR salong. Narva mnt 7, Tallinn
IM Arvutid iDream APR salong. Endla 45, Tallinn

www.imarvutid.ee

Kopenhaagen

Arkeni moodsa kunsti muuseum pani kokku kaks päris erinevat kunstnikku, **ANDY WARHOLI** ja tema noore sõbra **JEAN-MICHEL BASQUIAT** ning avas septembris näituse enam kui 65 tööst, millele lisandub hulk materjali meeste ühisloomingust 1980ndate algusest. Näitus on avatud 11. jaanuarini. Arkenis näeb muide ka kaheksat Damien Hirsti tööd, mille muuseum sai annetuseks tänava sügisel. Vaata www.arken.dk.

Kopenhaageni Muuseumis on 14. oktoobrist kuni tuleva aasta juuli lõpuni üleval üks isevärki **NÄITUS, MIS ON LOODUD PRÜGIST JA KA RÄÄGIB PRÜGIST** – teemast, millega

me pärast maja taga asuva konteineri juures käimist (tublimad ka "Teeme ära!" talgute järel) eriti kokku ei puutu. Õpetlik lastele, aga hariv ka vanematele, näiteks sellest, kuidas Kopenhaagenis teemaga 1930ndatel hakka-ma saadi, kui tänases mõistes prügi öieti ei tuntudki. Vaata www.copenhagen.dk.

Kui juba talvel Kopenhaagenis, ei saa ilmselt mööda **TIVOLIST**, mis avab 11. novembril 18. korda oma väravad jõuludele. Tänavune pühadeteema on venepärane ja selleks on rajatud terve uus linn koos raudtee ja Vassili Blažennõi kiriku koopiaga Punaselt väljakult. Vaata www.tivoli.dk.

Kõik, kes te armastasite Oasist, võtke teadmiseks, et **LIAM GALLAGHER** ja teised allesjäänud Oasise liikmed on **BEADY EYE** nime all tagasi lõpuks ka *live*'is, 17. novembril O2 Academy's Brixtonis. Kaege ise, kas noorem vend on tasemel.

THE ENCHANTED PALACE AT KENSINGTON PALACE. Kõlab hästi? 31. detsembrini saab näha muinasjutuliseks fantaasiamaailmaks transformeerunud paleed, mis jutustab lugu seitsmest printsessist, kes selles majas on elanud. Kummaline keskkond, mille vaatamisväärsusteks on kõrgmood (näiteks **VIVIENNE WESTWOOD**) ja kummalised objektid, lugu, mille jutustajateks on helid, valgus ning suisa näitlejad.

Brüssel

Selles linnas hingatakse hetkel Brasiilia rütmi järgi. Käimas on festival **EUROPALIA. BRASIL**, mille raames leiab aset ridamisi näitusi, kontserte, teatrietendusi, tantsukursusi ja töötubasid. Euroinstitutsioonide uus saavutus, parlamendi külastuskeskus Parlamentarium, millest siin ajakirjas ka põgusa ülevaate anname, kahvatub Brasiilia-ürituste mastaabi kõrval. Festivaliinfo leiad www.europalia.be.

Milano

HangarBicoccas näeb 4. detsembrini mullu Barbicanis üleval olnud ülimenukat instalatsiooni **"FROM HERE TO EAR" PRANTSUSE HELIVÖLURILT CÉLESTE BOURSIER-MOUGENOT**'lt, mida on pealkirjastatud ka kui "Gibson Les Birds". Nimelt on autor saali sättinud hulga Gibson Les Paul'i ja basskitarre ja nende ümber lendama lasknud värvilised linnukesed. Pillid on ühendatud võimenditega ja kui tiivulised keeltel maanduvad ... saab tekkivast maagiast aimu vaid kohapeal. Ruumi ei lasta korraga rohkem kui 17 külastajat, nii et ilmselt pead järjekorras seisma ja pärast saad aru, miks. Gibsoni austajad ehk andestavad, et pillid on natuke kakised. Vaata pilte www.hangarbicocca.it.

Keda huvitab vanema venna Gallagheri saatus, siis uus projekt **NOEL GALLAGHER**'s High Flying Birds on tuurile tulemas ja oktoobris ilmub ilmselt esimene plaat. Milano kontsert novembri lõpus võib olla juba läbi müüdnud, aga mitmekümnes paigas Euroopas ja USAs pileteid veel leidub. Vaata www.noelgallagher.com.

Paris

Neid, kes nägid hiljuti filmi "Südaöö Pariisis", võiks kõnetada oktoobris avatud näitus "**MATISSE, CÉZANNE, PICASSO... THE STEIN FAMILY**". Kõik need kuulsatest kunstnikest Gertrude Steini semud käisid ju 20. sajandi alguse Pariisis toimunud filmist läbi. Näitus pole aga niivõrd koolis õpitud maalidest, vaid just nimelt Leo, Sarah, Michael ja Gertrude Steini perest, tänu kelle toetusele ja sõprusele teame täna kõiki pealkirjas mainitud nimesid, aga ka veel Degas'd, Renoir'i, Manet'd jpt. Näitus maailma maitsemeelsetest muutjatest jääb Grand Palais' rahvusgaleriis avatuks jaanuari keskpaigani. Vaata www.rmn.fr.

Novembri kolmas neljapäev ei ole Prantsusmaal ega mujal paljudele lihtsalt neljapäev, vaid **FÊTE DU BEAUJOLAIS NOUVEAU** ja kus oleks seda peenem tähistada kui Pariisis. Ilmselt kõigis kohvikutes ja veinitudades hinnatakse 15. korda selle adumatult kuulsa väga halva veini järjekordset aastakäiku. Vaata näiteks veebist www.beaujolaisgourmand.com.

Stockholm

5. novembril üritab Stockholm käivitada uut traditsiooni, nimelt toimub siis esimene **HALLOWEENI PARAAD**, mis üritab oma New Yorgi kuulsama velle eeskujul elustada hilissügist linna. Osaleda võib igaüks, kes kannab kostüümi.

Kunsti vallas vääril tähelepanu näitus "**TURNER, MONET, TWOMBLY**" Moderna Museetis. Need kolm klassikut, kellest igaüks esindab tähelepanuväärset ajajärku viimase 150 aasta maalitraditsioonis, olid igaüks omas ajas radikaalid ja muutjad. Näitus on sillaks erinevate kunstistiilide austajaile jõudmaks uute avastuste ja mõistmiseni. Avatud 15. jaanuarini. Vaata www.modernamuseet.se.

Stockholm on linn, millest ei lähe mööda ükski suurem kontserdi-turnee. Kuidas meeldiks The Smashing Pumpkins, Rihanna, Jean Michel Jarre, Bob Dylan või Deep Purple? Muusikat jagub igale maitsele.

Berliin

Berliini Filharmoonia hoone ja saal on juba ise väärt elamused, rääkimata seal mängitavast heast muusikast. **BERLIINI FILHARMOONIKUD** ise on novembri alguses välja müüdnud, sama kuu teises pooles tuuril ning detsembriks on võimalik nende kontsertidele ka pileteid osta.

Peadirigent on Sir Simon Rattle ning otse loomulikult on tema juhatavad kontserdid eriti nõutud.

3. detsembril on seal majas võimalik osa saada **PAAVO JÄRVI JUHATATUD HR-SINFONIEORCHESTER FRANKFURTI** ja viuldaja Hilary Hahni kontserdist, kõlavad Richard Strauss ja Mendelssohn.

Kui peen kõrgkultuur tüütu tundub, siis loomulikult on Berliinis olemas ka ehksaksalik jõuluturg Alexanderplatzil (seal teletorni juures). Turg on avatud 21. novembrist 26. detsembrini.

Leica kaameraga on kaasas Lightroom

Keda see peaks huvitama? Neid fotohuvilisi, kes soovivad ühes kaameraga Adobe Lightroom tarkvara, mis organiseerib pildid arvutis mõistlikult ning laseb teha kiiresti vajaliku töötuse parimal võimalikul tasemel. Aga ka neile, kes oskavad hinnata objektiivimoonutuste parandamist ning pildistavad vahel RAW-formaati.

Leica D-Lux5 kaamera ise on parim kompaktnie isend, mida Estravelleri toimetust teab

ja ise kasutab, turul juba aasta jagu ja ainus arvestatav alternatiiv on odavam Panasonicu sôsarmudel, millega ei tule paraku kaasa meid rõõmustavat (ja paraku kallist) tarkvara. Mis selle kaamera heaks teeb? Korralik lainurk, kompromissitu pildikvaliteet ning hea võimekus ka napima valgusega tingimustes. Raha-kotti natuke kriipiva 95 euro eest saab kaasa osta imekauni nahast vutlari.

Hind Fotoluksis 695 €.

Rohi vihma vastu

Oled kogenud reisil olukorda, kus vihmaga väljasviibimine on paratamatu, aga tuul on nii vali, et vihmavarjust pole vähemutki kasu? Seal on abi mõnusalt pisikeseks pakitavast vihmamantlist (25 cm tuutu), mis mahub ühes ka siis, kui linna peale minnes suuremat kola pole plaanis kaasa vedada. Tõsi, see mantel on üsna roheline ja loob natuke tsiviilkaitseõppuse meeoleolu, aga hoiab siiski kere kuivana. Täpi paneb i peale küür, mis peidab enda alla matka- või fotokoti ning võimaldab ka sellel kuivaks jääda. Kilest keep oleks soodsam? Kindlasti. Teoorias on võimalik end ka pakkekesse mässida.

Hind Matkaspordis sõltuvalt suurus-est 38,95 € või 40,95 €.

Hüvasti, veiniplekid!

Veiniplekid kipuvad särgile sattuma just siis, kui kaaspakitud riiete arv on piiratud. Lõpuks ometi leidub selle needuse vastu rohi – Wine Away. Sorts nõidusliku vedelikku plekile ja too kaob nagu juunikuine lumi. Halvemal juhul (kuivanud plekkidega) tuleb kannatada saanud rõivaeset ka hoolikamalt pesta, ent plekist saad ikkagi lahti. Kõlab peaaegu nagu jutt telepoes? Tõsi, aga erinevalt telepoe omadest see toode töötab.

6,99 €, www.wineaway.ee

SIGG-i veepudelid

Veepudel kipub olema üks turisti kohustuslikest aksessuaaridest ning sedasi arvestatav keskkonnanuhtlus. Plastpudelid reostavad isegi neid linnu, kus kraanivesi on joodava kvaliteediga, mistõttu oleks vastutustundlikul reisijal mõistlik vesi oma pudelisse villida.

Miks SIGG? Šveitsis valmistatud alumiiniumist pudelid on kerged, puhastatavad ning nende sisemus on kaetud spetsiaalse isolatsioonikihi, mis ei lase joogiveel metalset maitset külge võtta. Lisaks suurepärase vorm ning trobikond elegantseid graafilisi lahendusi, mis võimaldavad igapähele endale meelepäraste pudeli leida.

Eestis saadaval esialgu vaid Lukoili kleebisekampaania raames.

Tahad välismaal hotellikohta broneerida, aga Sul on ainult harilik deebetkaart?

Vaheta oma kaart juba täna uue Deebetkaart Plussi vastu!

Uue kaardiga võid maksta nagu krediitkaardiga, aga ainult Sinu pangaarvel oleva summa piires. **Deebetkaart Plus** võimaldab Sul teha oste välismaa internetipoodidest, broneerida hotellikohti, rentida autot jm, mida hariliku deebetkaardiga teha ei saa.

Tegutse nüüd, sest oktoobri lõpuni on kaardi vahetus **TASUTA!** Sajale õnnelikule on auhinnaks **Amazoni 50 € kinkekaart või Samsonite'i reisikohver.**

Kampaania tingimused www.swedbank.ee/deebetpluss. Kampaania kestab 03.10.–31.10.2011. Auhinna loosimine toimub 14.11.2011.

Märkmeid Maltalt

„Malta pistrikk“ on Mari Kodres juba mitu head aastat vaadata tahtnud. Seda ikka eeskätt Malta pärast (mida filmis kordagi ei näidata, aga tegelikult muidugi Bogarti pärast ka). Reisi tegelik põhjus sai siiski proosalisem – hästiklappivad lennuajad ja mõnesajaeurone pilet.

Tekst **MARI KODRES**, pildid **MARI KODRES, HENRIK ROONEMAA**

Kui Malta huvituda pigem loodusest ja – napsates väljendi ehuhuhduurilasilt – mitte klotsist, siis tasub avastada metsikumat ja rohelisemat Gozot. Saar sobib hästi ka jalgsimatkadeks.

Kultuur, st sajad kirikud, meresõitjate ja templirüütlike jälgedes käimine, ei olnud selle pika nädalavahetuse reisi eesmärk. Pigem valdas meid soov omal nahal järele proovida, kas Maltat külastades õnnestub saavutada ka mingi kontakt loodusega.

Hämarduvale saarele maandudes pani mind imestama selle ülitihedalt asustatud maalapi vähene valgustus – ootasin helendavaid siugjaid maanteid, mis looklevad risti-rästi üle saare, val-

Tagaklaas meenutas habrast ämblikuvõrku. Korralikkusega harjunud Rootsi turistid pööritasid silmi, kuid sõitsid vagusi edasi.

gustatud kõrghooneid, üleni tuledesse mattunud kivirahnu keset Vahemerde. Meri oli, tuledemerde mitte. Ja miskipärast oli mul naiivne ettekujutus, et kui lennumasin on selles kõrguses, kus kõik paistab tikutopsimaailma moodi, siis näen ma ülevalt alla vaadates absoluutselt igal pool inimesi. Malta on ju asustustiheduselt maailma esirinnas – üle 1200 inimese ruutkilomeetri kohta – ehk siis Muhumaa-suurune saar, kus on elanikke ligi pool miljonit. Minu ruumiline ettekujutus osutus esialgu kehvemaks, kui olin seda pidanud.

Tegelikkuses maandusime Luqa lennuväljal, mis on umbes Tallinna lennujaama mõõtu, ja

liikuda, isegi hingata, sai täitsa kenasti. Olukord muutus vaid umbes 20 minutiks, mil lennujaamast pealinna Vallettasse suundudes suruti meid ja veel umbes 40 inimest (ja nende 40 kohvrit) ühte Malta sümbolisse, päevinäinud kollasesse bussi.

BUSSIMUSEUM. Korraks oli tunne, et viibin ühel teisel saarel, Kuubal, kus seesugused vanad sõidumasinad ja bussid ringi vuravad. Kollase bussi juurde kuulub juba vaikimisi stoilise rahuga bussijuht, kes suhtleb bussi tagumiste reisijatega eeskätt takunööri (jajah!) abil, mis aktiveerib pläriseva kella – kui tahad maha minna, leia nöör ja tõmba sellest. Juhuslikult viibisime bussis, mille juht ei lasknud end kõigutada ka sellest, et tagurdas otsa teisele bussile, mistõttu mõranes terve tagaklaas ja meenutas habrast ämblikuvõrku. Korralikkusega harjunud Rootsi turistid pööritasid silmi, kuid sõitsid vagusi edasi. Teiseks fenomeniks on bussipeatustes igasuguse info puudumine, pole bussinumbreid ega vähimaidki vihjeid marsruutidele. Nii väikese saare elanikel peab olema eksimatu sisekompas.

2011. aasta juulikuus viis valitsus esimest korda pärast 1977. aastat läbi suuremat sorti bussireformi, mis maakeelde tõlgituna tähendas bussipargi uuendamist peamiselt Hiinas toodetud bussidega. Mõned vanad kollased ehk jäid siiski alles. Kuigi autorendihinnad on Maltal Euroopa ühed soodsamad, tasub hinnatundlikumal turistil, kellel aega laialt käes, sõita bussiga. Piiramatu sõitu lubab päevapilet umbes 2,5 euro eest, kui osta mitmeks päevaks, tuleb odavam. ▶

Et jäädvustada **kogu lugu,**
vajad **parimat objektiivi!**

270mm (419mm ekvivalent) Säritus: F/8 1/30sek, ISO400, statiivilt

18mm (28mm ekvivalent)
Säritus: F/8 1/50 sek., ISO400, statiivilt

Tamron AF 18-270mm F3,5-6,3 Di II VC PZD

Uskumatu 18-270mm ultrasuuri vahemik pakub sulle kõike, mida üks pildistaja võiks tahta — pildista ühe objektiiviga portree, kaunis maastikuvõte või makro lähipilt! Kergele ja kompaktsel **15-kordse suumiga** objektiivile lisavad erilist väärtust Tamroni uus **PZD** piesoelektriline autofookus ning **VC**-värinastabilisaator.

Soodushind
499€

Tavahind 599€ Pakkumine kehtib 16.06 - 31.10.
Küsi ka soodsaid Swedbank AS järelmaksutingimusi!

(Mudel B008) Sobivad nii Canon, Nikon kui Sony digitaalsetele peegelkaameratele.

* Objektiiv pole mõeldud 35mm filmi- ega täiskaadrsensoriga kaameratele. Objektiiv sobib kuni 24x16mm suuruse sensoriga digikaameratels.

facebook.com/tamron.eesti

Uuri lisa Photopointi veebipoest www.photopoint.ee

Photopointi esindustes* saad lisaks muule fototehnikale **rentida** ka Tamroni objektiivi!

**PHOTOPOINT
ÜLEMISTE KESKUS**
Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
E-P 10-21 Tel: 603 4726

**PHOTOPOINT
KRISTIINE KESKUS**
Tallinn, Endla 45
E-P 10-21 Tel: 665 0400

**PHOTOPOINT
ROCCA AL MARE**
Tallinn, Paldiski mnt 102
E-P 10-21 Tel: 6659277

**PHOTOPOINT
PÄRNU MNT***
Tallinn, Pärnu mnt 139
E-R 10-20, L 10-18 Tel: 655 0651

**PHOTOPOINT
LÕUNAKESKUS**
Tartu, Ringtee 75
E-P 10-21 Tel: 731 5626

**PHOTOPOINT
TARTU KAUBAMAIA***
Tartu, Riia 1
E-L 9-21, P 10-19 Tel: 731 4828

**PHOTOPOINT
EEDEN**
Tartu, Kalda tee 1c
E-P 9-21 Tel: 742 7868

Pooltunni bussisõidu kaugusel Vallettast asub ajalooline Marsaxlokki kaluriküla. Siia maabusid 9. sajandil esimesed foiniiklased, kes on – Vikipeedia andmetel – otsesteks esivanemateks umbes pooltele Malta meestele.

Malta Tööpartei kõrts Vallettas, kus saavad kõik soovijad süüa-juua ja jalgpalli vaadata.

Taamal vana bensiinitankur, esiplaanil joviaalne briti pensionär. Lõunasöögiaegne pildike Marsaxlokki mereäärsest pererestoranis

Uus bussisüsteem teeb vahet ka kohalike ning turistide vahel, viimastele on pilet kaks korda kallim.

ÖÖBIMISKOHA ÜLE TASUB ENNE SÜGAVALT JÄRELE MÕELDA. Vaatamata sellele, et distantsid on Maltal lühikesed, on taksode hinnad öötundidel üsna soolased ja mõnes linnaosas sureb elu pimeduse saabudes üldse välja. Malta pealinn Valletta, millel pindala vähem kui ruutkilomeetri jagu ja mis päeval meeltab ligi tuhandeid turiste, on just seesugune museaalse auraga koht, kus pimeduse saabudes eriti midagi teha pole. Meie peatuspaigaks kujunes mõned kilomeetrid eemal asuv St. Julian's, linna kaubandusliku tuiksoone Sliema ja rokkiva ööelu

keskuse Paceville'i vahel – väikese lahe ja kalasadamaa ääres asuv linnaosa, kus riburada palju söögi-kohti ning taskukohased ööbimispaiku.

MALTA KEEL MÕJUB SILMALE HARJUMATULT – tegu on arabia keele lähedase sugulaskeele ja ainsa semiidi päritolu keelega maailmas, mida kirjutatakse ladina tähtedega. Cirkewwa. Buggibba. Marsaxlokk. Birzebugga. Need on mõned Malta asulanimed, mis kõlavad nagu loitsud. Paljuski meenutab see saar Gibraltarit, kus samuti kohtuvad omavahel britid, vahemeremaalased ja araablased. Maltal meenutavad 1964. aastal lahkunud britte lisaks siiani riigikeele staatuses olevale inglise keelele ka punased telefoniputkad.

Mitmel pool võib märgata, et maltalaste elu on siitsiillaste omaga läbi põimunud. Siin-seal võib näha kinnisarakuulutus, mis kutsuvad üle-rahvastatud saare elanikke ostma endale tõeliselt metsiku pelgupaiga vaid mõne tunni laevasõidu kaugusel Siitsiilias. Malta köök on tugevate itaalia köögi mõjutustega ja St. Julian'si restoranireviiri palistavad vaheldumisi just eeskätt itaalia ja alles siis traditsioonilise malta köögi restoranid. Pea-aegu veepiiril asuv Peppino Juures on paljulubav oma trattoria õhustiku ja toiduaroomide poolest, kuid peatselt taipame, et oleme langenud turis-

on tegu nn solidaarsustöökohtadega – Vahemere riikidele omaselt on ka Maltal vaikiv kokkulepe, et ühiskonna nõrgemad liikmed leiutavad endale ise mingi töö, mida ka avalikkus täiesti legitiimse ametina mõistab. Tüüpiliseks näiteks on professionaalsed parkijad – ehk siis need, kes vajadusel parkimiskohale suunavad ja hiljem autol-asjadel silma peal hoiavad. Ma ei taha ausatele maltalastele küll midagi inkrimineerida, ent kui elasin Hispaanias Sevillass seda laadi parkla kõrval, siis maksmisest keeldujatel oli pärast hoiatuseks autouksel mõni kriim või väheldane mölk. “Te ise

Ühiskonna nõrgemad liikmed leiutavad endale ise mingi töö, mida ka avalikkus täiesti legitiimse ametina mõistab.

tilõksu: Brad Pitti, Russell Crowe jt Hollywoodi kuumemate staaridega uhkeldav restoran lihtsalt ei saa midagi muud olla. Toit on kehv. Asetame kaardid suurlinna asemel “maapiirkondadele”.

Kui kirjeldasin enne meie soovi leida kontakt Malta loodusega, siis ütlen nüüd siinkohal, et selle sihi saavutamiseks rentisime auto. Kaardilugejal on Maltal lõbus – aju justkui keelduks sinset mõõtkava haaramast ja kui sa alles arvad ennast kusagile jõudvat, oled sellest juba ammu möödas. Selliseid Alice-imedemaal-momente on Maltal küllalt. Näiteks asuvad bensiinijaamad peaaegu eranditult kirikute või katedraalide kõrval. Tavaliselt on püsti 1-2 vanaldase välimusega tankurit, mille juures töötab sellise välimusega härrasmees, kelle noorusaastad langesid tanklainventari valmistamise aega ehk kusagile 1960ndatesse. Vahest

ei tahtnud ju, et ma teie autot valvaks!” vastasid isehakanud parkijad süütlil ilmel.

MALTALE REISIMISEKS ON PARIM AEG KAS KEVAD VÕI SÜGIS. Veebruarikuu välistemperatuurid paitasid küll nahka ja päike ninaotsa, aga kuna küttesüsteeme sarnaselt teiste Vahemere maadega eriti ei tunta, pidime ruumides pidevalt 15 kraadi juures ▶ loidisema. Järjekordne müüt põhjamaalasest kui tublist külmatalujast sai murtud, samal ajal kui maltalased ise liikusid nii sees kui väljas ringi kergete kampsunite või jakkide väel. (Mina isiklikult tundsin puudust mütsist ja kápikutest). Saar on paljas ja kivine – puud võiks sama hästi kui punasesse raamatusse kanda ning pidevalt on tuuline. Seega hoiatan: kuigi Aafrika (eesotsas Liibüaga) on kiviviske kaugusel, võib talvel Maltal üsna kõle ja vile olla.

Nümf Kalüpsu kodu ehk Gozo saar

Kui vähegi aega, siis võiks Muhu mõõtu Maltalt sõita Vormsi mõõtu Gozole, sõit võtab aega umbes pooltunnikese. Legendi järgi on Gozo koht, kus nümf Kalüpsol õnnestus koduteel olevat Odüsseust tervelt seitse aastat kinni hoida. Gozo on Maltast mägisem, väiksem ja vaiksem. Siin leiab loodust ka – roheliste küngaste vahel näiteks pealinnast Victoriast rannikule Marsalforni kõndides on võimalik tunda siinkandi üht haruldasemat tunnet – üksindust. Muidu näeb silm tühjust ainult merele vaadates.

Pisikene, alla neljaruutkilomeetrine Comino saar, mis asub täpselt Malta ja Gozo vahel, on nime saanud kööm-neseemnete järgi, mis ajalooliselt on Malta saartel hästi kasvanud. Saare populaarseimaks turismiatraktsiooniks on aga Sinine Laguun, mille türkiisisinised veed meelitavad ligi palju sukeldujaid-toruujajaid ning turistipaate.

Malta on nagu fantaasiajutt, kus tihedalt paiknevate valgete madalate majade vahele on puistatud kosmoselaevadena mõjuvaid grandioosseid katedraale.

Maltalaste kohta võib lühikese vaatluse järel öelda, et füüsiselt sarnanevad nad kõige enam ehk lõunaitaallastega, väikesed ja jässakad, tugeva kondiga. Samas oma sõbralikkuselt ning abivalmiduselt annavad nad sageli silmad ette isegi kagu-aasialastele. See teeb vähemalt Malta majutusasutused väga mõnusateks peatuspaikadeks, kus väljaspool hooaega on võimalik leida näiteks neljätärnihotelli tuba ka mõnekümne euro eest.

SÖÖGIKOHTA TASUB VALIDA. Hea köhutäie nimel tasub jälgida, kuhu suunduvad kohalikud. Meie tõeliselt meeldejäävateks gastronoomilisteks elamusteks kujunesid kaheksajalg pisut eemal Marsaxlokki “turistikatest” kohtadest ning pisikene pererestoran Ta’Karolina kõrval asuval Gozo saarel Xlendi külas, kus lahke peremees pakkus omavalmistatud raviioole, kodusveini ja värskelt püütud kala. Malta spetsialiteet on aga jänesehautis

ehk Stuffat tal-Fenek. Kuigi suur osa veinidest on saarele sisse toodud, tasub kindlasti proovida ka kohalikke – Maltal on kaks algupärast viinamarjasorti, punane Gellwesa ja valge Ghirgentina. Ka kodusveini pakuvad restod-baarid heameelega. Söögihohtadeks sobivad hästi ka erinevad nn klubid – mitmes asulas ja samuti otse keset Vallettat asuvad kohaliku Tööpartei (Maltese Labour Party) kõrtsid, mis pakuvad taskukohase hinnaga eest nii süüa kui juua. Vallettas on sarnane klubi ka kohalikul filharmoonial, mille juugendlike vormide keskel on ühes kohalike taatidega meeldiv köhutäit nautida. Ja kui on magustoidu isu, siis maitske Malta pudingut – see maitsneb nagu kerge ja õhuline šokolaadikook.

MIDAGI ÜHIST MALTAL SAMA SUURE MUHUMAAGA SIISKI ON – mõlemat iseloomustavad traditsioonilised kiviaiad. “Kõik Euroliidu kiviaiatotused on vist nende kahe saare peale ära kulutatud,” mainis mu reisikaaslane. Aedu on ehitatud lausa käsitöölise pühendumusega, iga väiksemagi aialapi ümber. Maltal ringi käies ongi pisut tunne, mis võis olla Gulliveril liliputtide maal – isegi nende suurimad põllud paistavad nagu...noh, suuremat sorti aiamaad. Kiviaiad on ehitatud Malta paekivist, mis on kollakat tooni, eestlase pilgule nagu segu liivakivist ning paekivist. Samast materjalist on ehitatud ka enamik kohalikke hooneid. Päikesetõusul ja -loojangul mõistad korraks, mis on see Malta valgus. ■

Minek-tulek

Estravel
soovitab

Ühendused sinna pole kiita ja on võimalikud vaid üksikutele nädalapäevadel, aga pika etteostuga võib Lufthansa ja Air Malta lendude kombinatsiooni läbi Müncheni või Frankfurdi leida ca 240 euro eest. Tasub uurida reiskorraldajate tšarterlende Tallinnast või Helsingist, vahel saab osta soodsat lennu ilma muude pakireisi teenusteta.

MAURI SAAREND

PLAYTIME IS BACK

LIIKUMISAEG ON KÄES

ALASKA

• ORIGINAALSED HÜBRIIDJALANOUD •

REVEL

KEENFOOTWEAR.COM

• Maaletooja: MATKaSPORT OÜ • www.matkasport.ee •

Tekst **KATRIN SAMLIK**

SUUR kruiisipikker

Rngliskeelses maailmas öeldakse, et *cruising is for the overfed, newlywed and nearly dead*. Mulle Estraveli kruiiside tootejuhina meeldib see paksude-paarikeste-pensionäride lause hirmsasti, sest see võtab kokku nende tavaarvamuse, kes pole kruiisil käinud. Siin kummutan oma nelja kogemuse põhjal eelarvamused ja kinnitan, et kruiis sobib kõigile!

Milline piirkond valida? Kui sa ei ole kunagi kruiisil käinud, tuleb esimesena ilmselt pähe Kariibi meri. Ja see on väga õige, kuna seal seilab enim laevu ning ka hinnad on kõige soodsamad. Kariibi mere saared asuvad üksteise lähedal ning

seetõttu on reisidel ka vähem merepäevi. Ainus miinus on üsna pikk ning kulukas lend Ameerikasse.

Suvehooajal võiks kiigata ka Vahe-mere poole, kus hinnad on kõrgemad, ent sadamad põnevamad ning pakuvad rohkem kultuurielamusi. Vahemere-kruiiside hooaeg kestab üldiselt suvekuudel maist oktoobrini, üksikud kompaniid seilavad ka aasta läbi.

Lõuna-Ameerika ja Alaska on mõle-mad omamoodi ligitõmbavad. Viimase puhul on küll lennuühendus pisut keeruline ja Lõuna-Ameerika puhul tasub tähelepanu pöörata viisanõuetele.

Omaette elamus on kindlasti ka Pa-

nama kanali kruiis. Uuemad laevad on juba nõnda laiad, et need ei mahugi kanalit läbima, kuid väiksematega tasub teekond kindlasti ette võtta, kuniks see ainulaadne elamus veel võimalik on.

Tõusev täht kruiisimaailmas on Lähis-Ida. Üha rohkem kompaniisid paigutab oma laevad Dubaisse ning seilab sealteistesse emiraatidesse ning Omaani. Väga palju põnevust pakuvad kindlasti ka Aasia, Austraalia ja Uus-Meremaa, aga hinnatase on neil hoopis teisest klas-sist kui Kariibidel.

Loe laevadest pikemalt:

www.estravel.ee/uudised/category/reisinou

Royal Caribbean Cruise line

On mitu põhjust, miks ma üle kõige armastan just Royal Caribbeanit. Esiteks on neil kõige vingemad laevad – 22 aluse hulgast leiab kindlasti sobiva. Oasis of the Seas ja Allure of the Seas on maailma suurimad kruisilaevad, kuhu soovi korral võiks terve Rapla rahvaga pardale minna. Laevu Oasis of the Seas ja Allure of the Seas soovitan eelkõige lastega peredele, noortele sõpruskondadele, spordihuvilistele ja aktiivsetele puhkajatele. Freedom-klassi laevad Freedom of the Seas, Liberty of the Seas ja Independence of the Seas pakuvad hästi palju võimalusi erinevaks ajaveetmiseks. Kajuti valikul soovitan jälgida liftide asukohta – ei tasu valida elupaika nende vahetusse lähedusse ega ka kahe lifti vahele. Optimaalne oleks nt kümme kajutit liftidest.

Celebrity Cruises

Celebrity Cruises ja ka tema sõsar Azamara kuuluvad samuti Royal Caribbean Internationali perekonda, aga kolm brändi on totaalselt erinevad. Kui Royal Caribbeani sihtgrupp on pigem noorepoolne aktiivne puhkaja või perega reisija, siis Celebrity klientuur on pisut vanem ning väärkam. Ei tasu siiski karta, et küllastajate keskmine vanus oleks kolmekohalisele numbrile hirmutavalt lähedal. Enamasti reisivad Celebrityga inimesed, kes on lapsed juba suureks kasvanud, peavad lugu tippasemel söögist, klaasikesest väärt konjakist ja heast sigarist ning kelle unistuste puhkus sisaldab peale uute ja põnevate kohtade ka mõnusat raamatut, rahu ja vaikust.

Ülaltoodu aga ei tähenda, et lapsed ei oleks Celebrityle oodatud. Neile on seal lihtsalt vähem tegevust, aga just Celebrity laeval kohtad suure tõenäosusega Eestist pärit lapsehoidjaid.

Minu erilised lemmikud Celebrity laevade hulgast on Eclipse, Equinox, Solstice ja Silhouette – viimase kolme aasta jooksul valminud alused, mille pardalt leiad nt klaasipuhumistökoja, 85% rõduka kajuteid, Celebrity iLounge (õuna-inimesed, vaimustugem!) ning ehtsa muruga päikeseteki!

Carnival Cruise Line

Kui ihkad pidu, mis kestab hommikuni, värviliste vihmavarjudega kokteile ja palju uusi sõpru, siis on parim valik Carnival. Üks vahva asi, mida Carnival pakub, on tohutu suured ekraanid basseerialal, millel näidatakse erinevaid filme nii päeval kui ka ööpimeduses. Carnivali tugevaimaks piirkonnaks on Kariibi meri, kus enamik laevadest aasta läbi paikneb, ning valikus on palju eri lähtesadamaid ning lühikruise. Vaid Carnivalilt leiata kruisi eikuhugi ehk A Cruise to Nowhere, mis tähendab pikka nädalalõppu laeval, mis ei peatu üheski sadamas. Uus päev saabub siis enamasti tantsu saatel. Carnivali laevadest soovitan järgmisi: Carnival Dream, Carnival Freedom, Carnival Magic, Carnival Miracle ja Carnival Splendour.

Costa Cruises

Costa Cruises – see on ehe Itaalia glamuur, lärmakalt värvirohke ja kaootiline. Iga laev tahab pakkuda kõike – Antiik-Kreekast roosa plastmassini –, nii et ole valmis üllatuma iga nurga peal!

Euroopa-kruiside marsruudivalikus ei ole Costale kindlasti võrdset ja eriti suurt rõhku on pandud Vahemere-kruisidele. Est-raveli klientide seas on aga populaarsust võitnud Costa Dubai- ja Mauritiuse-kruisid. Pane tähele, et Costa laeval on viis-kuus ametlikku keelt, mis tähendab et iga teade tuleb valjuhääldist mitu korda. Hea võimalus neile, kes soovivad mõnda uut keelt õppida!

Princess Cruises

Kes meist ei teaks legendaarset "Love Boati", valgete tennistega kaptenit ja alati šarmantset kruiisisaatjat Juliet. See sari filmiti veel tänapäevalgi seilava Pacific Princessi pardal. Vahepeal on palju vett merre voolanud ja Princessi laevad kosunud, mahutades üle 3000 reisija ning pakkudes kõikvõimalikku meelelahutust igale maitsele. Princess sobib peaaegu igale reisijale – lastega peredest kuni üksikute reisijateni välja. Eriti meeldib meile Princessi puhul nende lai valik eksootilisi sihtkohti – Hawaii, Tahiti, Austraalia, Uus-Mere-maa, India ja Aafrika.

Hurtigruten

Põneva Norra firma leivanumbriks on imeilusad kruiisid piki Norra rannikut ja fjorde. Valida on nii edasi-tagasi-, lõunasuunalise kui ka põhjasuunalise kruiisi vahel. 12-päevase kruiisi jooksul külastatakse 35 erinevat sadamat, millest igaühes peatatakse tund või paar. Pardale saab võtta ka auto, et pikemaid peatusi teha, ümbruskonda nautida ja järgmise laevaga teekonda jätkata. Kuna heaoluühiskonnale omaselt on hinnad krõbedad, on edasi-tagasikruiisid üsna vähe-minev kaup. Pigem eelistatakse nädalasi kruiise, mis viivad Bergenist Kirkenesi või siis vastupidi põhjast alla lõuna poole. Hurtigrutenil on aga veel ka üks selline alus, mis seilab mööda jäiseid mereteid – suvel Gröönimaal ja Teravmägedes ning talvel Antarktikas.

Silversea Cruises

Silversea on justkui maailm omaette – kõik kuus laeva on täis luksust ja lõõgastust. Suurim neist, Silver Spirit, mahutab 540 reisijat ja 376 meeskonnaliiget, kruiisidokumendid saabuvad sametkarbis ning pardale astudes tervitatakse sind nimepidi. Tiigipuust rõduga kajutis teenindab sind isiklik kammerteener, kes vajadusel triigib kleidi, pakib kohvri ning muretseb koju ununenud kreemi asemele uue. Iga väiksem kui soov täidetakse kompromissideta.

Loomulikult on sellisel teenusel ka hind, mis võib esmapilgul pigem telefoninumbriks mõjuda. Ja ole hoiatunud, et Silversea pardal kohtab lapsi haruharva, seetõttu on ka külastajate keskmine vanus kõrgem. Eksklusiivseim Silversea valikust on 115-päevane ümbermaailmakruiis, mille jooksul külastatakse 45 sadamat 25 riigis. Kas sul ei olnud mitte järgmiseks pulma-aastapäevaks kingitust tarvis?

Kruiisireisijate liigitus

Oled noor, armastad pidutseda või reisid üksi? Vali kruiis firmalt Carnival Cruise Line või Costa Cruises. **Näiteks:** kolmepäevane kruiis eikuhugi (jah, tõesti, vaata lähemalt laevafirmade iseloomustustest) on alates 175 € reisija (väljumine 28.04.2012, Carnival Spirit).

Sul on pere, aga oled veel noor ja otsid aktiivset tegevust? Vali kruiis firmalt Royal Caribbean Cruise Line, Princess Cruises või Costa Cruises. **Näiteks:** neljapäevane Kariibi-kruiis alates 318 € reisija (väljumine 15.12.2011, Liberty of the Seas) või kaheksapäevane Lääne-Kariibi kruiis maailma suurimal laeval Oasis of the Seas, alates 726 € reisija (väljumine 26.11.2011).

Oled täiskasvanud ja igatsed lihtsalt mõnusat puhkust? Vali kruiis firmalt Celebrity Cruises või Hurtigruten. **Näiteks:** 11-päevane Vahemere-kruiis alates 811 € reisija (väljumine 07.11.2011, Celebrity Equinox).

Ainult parim on sulle küllalt hea? Tahad luksust ja eksklusiivsust? Vali kruiis firmalt Silversea Cruises. **Näiteks:** 14-päevane Lõuna-Ameerika kruiis, alates 4006 € reisija (väljumine 22.11.2011, Silver Cloud).

Ihkad eksootilisi paiku ja uusi elamusi? Vali Hurtigruten või Azamara Club Cruises. **Näiteks:** 12-päevane Gröönimaa kruiis alates 4428 € reisija (väljumine 08.07.2012, MS Fram).

Oled eakam ning tahad mõnusat ja rahulikku reisi? Vali kruiis firmalt Silversea Cruises. **Näiteks:** 15-päevane Austraalia ja Uus-Mere-maa kruiis alates 6046 € reisija (väljumine 05.01.2012, Silver Shadow).

VIKING LINE
CONFERENCE

Out of Office

www.vikingline.ee

Kambodža

Kambodža

Piki kommunismi jõge

Mungad Luang Prabangis almusi kogumas
(hommikul kell 6.30).

Richard Comors | Dreamsime.com

Kaks kolmandikku oma elu pikimast puhkusest ehk kaks märtsikuu nädalat veetis Evelyn Karming G Adventures'iga Kambodžas ja Laoses. Paar pil-dikest eredamatest hetkedest ehk kohalik kokanduskursus, lõputud massaažid ja sõit bambusrongiga.

Tekst ja pildid **EVELYN KARMING**

Elevandisafari Laoses.

Battambangi toiduturg.

Minu jaoks on see esimene sügavam tutvus Kagu-Aasiaga, nii et kasutan aktiivselt kõiki Austraaliast pärit rühmajuhi Sakai pakutud ja iseileutatud võimalusi kohaliku kultuuri ja oludega tutvumiseks. Reisikaaslasteks on 15 põnevat isiksust Kanadast, USA-st, Suurbritanniast ja Saksamaalt ning muidugi alati särav ja energiast pulbitsev budistist rühmajuht.

REIS ALGAB BANGKOKIST, kust sõidame minibussidega piiripunkti Poipetis. Kambodža piiriületuseks sikutame oma seljakotid õlale ja läbime mõnesajameetrise kasiinodest palistatud eikellegimaa riikide vahel. Esimeseks peatuspaigaks saab Battambang, mille kohta lugesin juba “Lonely Planetist” soovitus osaleda kokanduskursustel restoranis Smokin’ Pot. Kohale jõuame tuktukkide ja mootorrataste abil, valime koos peakokaga välja kolm põnevamat rooga ja jalutame kohalikule turuleprodukte soetama. Lok-lak, khmeeri karri ja kala-amok nõuavad toorainetena värsket kala, kana, kookost, sidrunheina, galaganijuurt, sibulat, küüslauku ja hulganisti tundmatuid rohelisi ürte.

Tagasi restoranis (või noh, õelgem otse välja – garaažitaolise tänavale avatud ruumi ees kõnniteel) saame enda valdusse lõikelauad, kirvetaolised lihanoad ja uhmid. Üllatuslikult selgub, et kirvesnoaga saab kõõgivilju nii koori-

da kui hakkida. Uhmer läheb käiku karripasta valmistamiseks ja imepisikesed maitsetaimede tükid nõuavad peenestamiseks kogu olemasolevat jõudu. Ettevalmistatud toiduained rändavad vokkpannile gaasipõletil ja valmivad minutitega. Uskumatult maitavad toidud tagaksid igavese au ja kuulsuse koduste sõprade keskel, kui vaid kõiki vajalikke maitseaineid soetada õnnestuks.

Esimese reispäeva lõpetame Battambangi kõrvaltänava massaažialongis Seeing Hands, kus pimedad masseerijad meie jalgu mudivad.

LINNA ÜMBRUSEGA TUTVUMISEKS RENDIME MOOTORRATTAD-ROLLERID koos juhiga ja laseme end ringi sõidutada. Moodsat terminoloogiat kasutades külastame kohalikke mahetootjaid ja mekime nende toodangut – lõkkel bambusevartes küpsetatud kleepuv riis mustade ubadega, imeõhukesed riisitainast pannkoogid, tugevalõhnaline (et mitte öelda vängelt haisev) kalapasta ja riisinuudlid, mille valmistamise tehnoloogia sobiks Rocca al Mare vabaõhumuuseumisse.

PÄEVA SUURIMAKS ELAMUSEKS SAAB SÕIT BAMBUS-RONGIGA. Rongi olemust ma paljastama ei hakka, las jääb teilegi kujutelm bambusest kokkupunatud uhkest vedurist ja vagunitest. Kaubaveoks rajatud ja siiani aktiivselt kasutatav käänuline raudtee on kogumas populaarsust turistide hulgas, keda sümbolse piletiraha eest riisipõldude ja nälgunud ▶

SINU STIILIGA SOBIVAD garderoobid ja liuguksed

TÄISTEENINDUS:

- konsultatsioon
- mõõdistamine
- transport
- paigaldus
- hooldus

Kõik tooted valmistatakse RÄTSEPATÖÖNA
Sinu antud mõtudest lähtuvalt.

SUNDREK / TANK SALONGID:

TALLINN: Liivalaia 40, Mustamäe tee 5; **TARTU** Sõbra 54 (Turu Ärimaja); **PÄRNU** Pikk 11 (De Lange Ärikeskus); **VILJANDI** Leola 53 (Home Gallery); **RAKVERE** Rakvere vald Tõrremäe (Põhjakeskus); **JÕHVI** Narva mnt 141A (Kaspar Keskus); **KURESSAARE** Tallinna mnt 30;
PROJEKTIMÜÜK: Pärnu mnt 130, Tallinn

Tank®

www.tankstudio.ee

Loo autor Smokin' Pot'is karri-pastat uhmerdamas

loomade karjamaade vahel söidutatakse. Raudtee eripäraks on vaid üks rööpapaar, mis tähendab konkurentsivõitlust vastuliikuvate veeremite vahel – kergem neist demonteeritakse ja tõstetakse osadena rööbastelt maha kuni vastasliiklejate möödumiseni. Sõit meenutab Ameerika raudteed – üles-allakihutamist asendamas kolksatused ja pörutused rööbaste ühenduskohtades.

ANGKOR WAT – UNESCO maailmapärandi nimikirja kuuluv ja Kambodža lippu ehtiv templitekompleks on tänaseks väidetavalt Vietnami ärimeeste valduses, mistõttu arvukate turistide piletirahast ei jõua templite renoveerimiseks just

kuigi palju. Lisaks tegutseb Siem Reapis reisikorraldajate, toitlustajate ja transporditeenuste pakkujana hulganisti korealasi, jaapanlasi ja hiinlasi – teenindades nii oma kaasmaalasi, kes moodustavad enamiku templeid külastavatest turistidest. Lisaks arvukatele templikompleksidele kuulub kohustuslike vaatamisväärsuste hulka ujuvküla Tonle Sap järvel, kust ei puudu ka ujuvkauplus ja -kirik.

Lugu võiks muidugi jätkata, öhtusöögiga khmeeri giidi kodus Phnom Penhis (magustoiduks röstitud hiidämblikud), rääkida elevantisoidust Luang Prabangi lähistel, veel seitsmest ülimõnust massaažist, Wat Phu varemetest Champasakis ja paljust muust, mida ilmestas rühmajuhi Sakai kirest ja armastusest budismi ja aasia kultuuri vastu, ning kohalike elanike ülimast sõbralikkusest ja vastutulelikkusest.

G misasi?

G Adventures (tänavu oktoobri GAP) on Kanada päritolu seiklusreisidele ja väikestele rühmadele spetsialiseerunud firma, mille looja kunagi ise seljakotiga maailma avastas. Praegu pakutakse huvilistele üle maailma laia valikut reise, mõnepäevastest mitmekuulisteni, mägitkadest rattaretkeni. Reisijatelt eeldatakse vaid seiklushimu, avatud suhtumist ja inglise keele oskust.

G-d võib soovitada kõigile kogenud ja uusi kogemusi ihkavaile reisijaile – nende reisikorraldus, rühmajuhid, reisieelne ja -aegne teenindus on kõrgeimal tasemel (alates soovitustest, mida ja kui palju kaasa pakkida, kas kohvrise või seljakotti, kui palju raha võiks sihtkohas kuluda jne).

Järgmine reis samal marsruudil toimub juba jaanuaris, küsi oma reisikonsultandilt ja vaata www.gadventures.com.

IGATAHES KUI PEAKSIN KUSAGIL PIKEMALT PEATUMA, SIIS VÕIKS SEE KOHT OLLA KAMBODŽA, mille boonuseks on ka äärmiselt atraktiivne hinnatase – lõunasöök maksis umbes poolteist USA dollarit, tunnine massaaž viis, tuktukisõit kaks jne. Kuigi USA dollar on kõikjal aktsepteeritav valuuta, tuleks kohaliku majanduse edendamiseks arveldada siiski Kambodža rielites ja Laose kippides.

Kambodžas viibides oleksid justkui ajas tagasi rännanud – seda nii kaelkookudega kaevuvee tassimist kui kõikjal vohavat korrupsiooni ja kommunistlikku režiimi silmas pidades. See on olemoodi nukraks tegevalt põnev ja nostalgiline. ■

VOLVO XC70 JA VOLVO XC90

SINU

TURVALINE VALIK

UUEENUD 2012.
AASTA MUDELID

XC70 HINNAD ALATES

€ 37 600

XC90 HINNAD ALATES

€ 44 700

volvo.infoauto.ee

NÜÜD KINGITUSENA KAASA 6000-EURONE VOLVO BOONUSKAART

Kui ostad Info-Autost nüüd uue Volvo XC70 või Volvo XC90 saad kingituseks kaasa 6000-eurose Volvo boonuskaardi. Kaardisumma ulatuses võid oma uuele autole tellida vajalikku Volvo lisavarustust, saada lisa oma vana auto tagasiostuhinnale või uue auto soodsamalt kätte, ise otsustad.

Kui oled kiire otsustaja, saad uue ja turvalise nelikveolise Volvo kätte veel enne talve tulekut.

Info-Auto

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232 tel. 671 0020 infoauto@infoauto.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

Vaata kampaaniatingimusi volvo.infoauto.ee
Pildid on illustratiivsed.
Kampaania kehtib kuni 30. november 2011.

*Ühendriikide edelaservas Mehhiko piiri lähedasel
kõrbetasandikul laiuv Tucson ei tundu kaugelt
kaedes linnana, mis vääriks isegi mõnetunnist
peatust. Ameerika turismiradadelt eemale jää-
vaid kante armastav Priit Pullerits avastas, et
tegelikult võiks sinna jääda lausa nädalaks.*

Tekst ja pildid **PRIIT PULLERITS**

Ootamatud avastused

kõrbelinnas

Olin valmis pettumuseks. Mäletan vägagi hästi kümnenditaguseid muljeid Phoenixist ja arvestades, et Tucson jääb Arizona osariigi pealinnast ligikaudu samasse suunda ja sama kaugele nagu Tartu Tallinnast – mis tähendab, et võrdlemisi Mehhiko piiri lähistele –, võis karta, et seal avaneb veelgi trööstitum pilt, kui oli mällu sööbinud Phoenixist.

Mu muljepõhises pingereas kuulub Phoenixile konkurentsituult Ameerika mõttetuima linna tiitel. Siia maani püsib eredalt meeles, kuidas ma pühapäeva hommikul kesklinnas valitsushoonete kõrval autoga peatusin ning kohe teisel pool teed lagunenuid hoonetest sõjaka häälestusega latiino-noorukeid ligi hakkasin tõmbama. Sõitsin kiiruga kaugemale, Bolini memoriaalparki, kus on rohkem kui veerandsada mälestusmärki, ja avastasin, et nende peal või varjus on leidnud endale magamiskoha mitmed kodutud neegrid. Seejärel otsustasin perega lihtsas kohvikus hommikust süüa – ent seal jahmatas meid noor tumedapäine naine, kelle vöökoht andis raudselt suurema ümbermõõdu kui meie neljakesi kokku, kuid kes sellest hoolimata kahe suupoolega hiiglaslikku hamburgerit haukas.

OLIN VALMIS, ET LÕUNAPOOLSEM TUCSON VÕIB PAKKUDA VEELGI EBAMEELDIVAMAID ÜLLATUSI. Eelmisel hilisõhtul, kui lennukiga New Yorgist Phoenixisse saabusin ja Avise rendifirmast Tucsonisse sõiduks autot võtsin, püüdis sealne töötaja mul veidral kombel pika sabatamise järel tuju tõsta. Olin brooneritud väiksemat sorti maasturi – selles istud nagu toolil, mitte ei kõssita põranda ligi nagu

sedaanis, ning pagas mahub samuti lahedalt ära. Aga Avise töötaja, nähes, et olen naisega kahekesi, küsis ühtäkki naeratades, ega ma kabrioletti taha. Ei, ei taha, vastasin naeratades. Seejärel tegi ta uue üllatuskatse: ega ma sportautot soovi? Ei, ma tahan oma maasturit, ja kogu lugu, vastasin. Tal on pakkuuda Hyundai Santa Fe, kostis Avise-mees. “Mida värki?!” hakkasin juba pahaseks saama. “Ma ei tule

Avise töötaja, nähes, et olen naisega kahekesi, küsis ühtäkki naeratades, ega ma kabrioletti taha.

ju Ameerikasse selleks, et sõita siin mingi Korea autoga. Kas teil tõesti Ameerika masinaid siis pole?”

“Okei,” lausus rendifirma esindaja meie kent-saka kauplemise lõpuks, “meil on ka Jeep Liberty.”

“Jah, just selle ma võtan!” teatasin otsustavalt.

ASUME TEELE. Veetnud öö poolel teel Phoenixi ja Tucsoni vahel Casa Grande motellis, kus ilmselt suure, kümnetunnise ajavahe tõttu sõba põrmugi silmale ei saanud – ja seda hoolimata Tallinnast ööpäeva pikkuseks veninud reisist –, leidsin, et ei ole mõtet võõras voodis lõpmatuseni piinelda. Asusime varahommikul juba enne kella kaheksat teele Tucsoni suunas. Kuid me polnud sugugi esimesed, kes end liikvele olid ajanud. Casa Grandest väljudes ▶

1897. aastal valminud mehhiko barokkstiilis St. Augustine'i katedraal on Tucsoni uhkeim kirik.

Nädalavahetuse hommikutundidel tunnistavad Tucsoni pilvelõhkujad ükskõikselt kesklinna inimtühjust.

silmasin, et golfarid on keppide ja kärudega juba rohelusel platsis. Huvitav, kui palju nende muruväljakute veega turgutamine keset kõrbe küll maksab? Kas selline priiskamine pole siiski liiast, sest veepuudus pidi sooja mõnusa kliima tõttu üha ülerahvastavas Arizonas järjest teravamaks muutuma?

Need eksistentsiaalsed kahtlused varjutas peagi hallikaspruun Picacho mäetipp, mis kerkib 10. kiirtee ääres kui ebamaine moodustis keset laudlamedat, kollakaspunase pinnasega kõrbe. Oma 1028-meetrise kõrgusega pidi see paistma isegi 70 km kaugusele Tucsonisse.

Erinevalt enamikust teistest USA metropolidest pole Tucsonil lihtsat numbrite ja tähtedega tänavate süsteemi.

VERINE TAPATÖÖ. Kuigi Tucsoni (hääldata tjuusson) ja selle äärelinnade elanike arv on kasvanud üle miljoni, annaks tänavaküsitlus eurooplaste seas, kus see asub, ilmselt samasuguse vastuse, kui annaks ameeriklased – ja mille üle eurooplased siis irvitamata ei jäta –, kui noilt näiteks pärida, kus asub Helsingi: “*Never heard of it.*” Ehk: “Pole eales seda nime kuulnud.”

Tänavu jaanuaris levis Tucsoni nimi aga kullutluna üle maailma, kui selle lähedal suure kaubanduskeskuse parklas toimus Ameerika viimase aja verisemaid tulistamisi. Kuus inimest sai surma ja 14 haavata, nende seas kongresmen Gabrielle Giffords. Politsei pidas kinni 22-aastase Jared Lee Loughneri, kelle vaimne seisund ei ole võimaldanud tema üle seniajani kohut mõista. Sedasi on ka ebaselge, mis võis teda mõrvatööle kihutada.

Laupäeva hommikul oli Tucson justkui välja surnud. Äripäeviti valmistab Ameerika suurlin-

nades alati peavalu, kuhu autole parkimiskohta leida, aga sedapuhku jagus vabu kõnniteeäärseid piiramatu hulgal. Ent erinevalt enamikust teistest USA metropolidest pole Tucsonil lihtsat numbrite ja tähtedega tänavate süsteemi. See teeb pelgalt kaardi, päikse ja kõhutunde järgi õige suuna leidmise üksjagu närviliseks. Lõpuks leidsin Presidio vanalinnas suure parkimisplatsi ääres tibukollase ühekorruselise hoone, mis tundus piisavalt erk orientiir, et selle ees mootor seisata. Alles hiljem sain teada, kui õnnestunuks mu juhuvalik osutus.

TURISMIINFO KA KOGENUD REISIJALE. Täpselt kella üheksaks jõudsin punaste-siniste-roheliste majakestega La Placita Village'isse, kus turismiinfopunkt just ukсед avas. Selle vanemas keskes naistöötaja oli lahkus ise – nagu pea kõik ameeriklased, kes teeninduses töötavad. Kaelaalune nahk oli tal päiksest tugevasti põletada saanud. Tänavune palavus on olnud erakordne, kinnitas ta: juba märtsi lõpus murdis termomeetri näit üle 30 plusskraadi. Tavaliselt on sellal olnud sooja 20-25 kraadi ringis, lisas ta.

Kuigi teen alati enne reisi põhjaliku kodutöö, ei jäta ma kunagi kohalikke asjatundjaid tülitamata. Üks asi on see, mida näitavad kiretult kaardid ja teatmikud, hoopis teine aga see, mida jagavad oma kogemustest inimesed, kes selleks palgatud. Millised on teeolud? Kui kaua ühte või teise kohta sõit aega võtab? Kui käia siin, kas siis jõuab ka sinna? Neile küsimustele vastates võib ilmnedada veel asjaolusid, mille kohta päridagi ei oska.

TUCSON PAISTIS OLEVAT IMEPÄRANE SEGU UUEST JA VANAST – kui sõna “vana” kõlbab kasutada selle kohta, mil vanust napilt üle saja aasta. Suundudes kesklinnast lõunasse Barrio vanalinna, möödusin linna uhkeimast, St. Augustine'i katedraalist. Selle ette oli pargitud vähemalt sada, kui mitte kaks korda rohkem päikse käes helklevat tumedat tsiklit. Mehhiko barokkstiilis kiriku ukse ees seisis kirsipunane limusiin. Ilmselt mõne motomehe matused, oletasin. Kõigest paar kvartalit eemal oli noor fotograaf sättinud varjulisel alleel värviküllaste vanade majade taustale helesinises, selja pealt lahtises pidulikus kleidis ronkmustade üle õlgade langevate juustega noorukese modelli. Paistab, et kumbki tegi alles oma karjääri esimesi samme.

Barrio unisevõitu linnaosas, kus tänavate kohal jooksevad madalal inetud traadid, on vaatamisväärsuseks vanad, pori- ja savitellistest värvikirevad ▶

Tucsoni vanalinnatüüpiline värvikireva fassaadiga madal eramu.

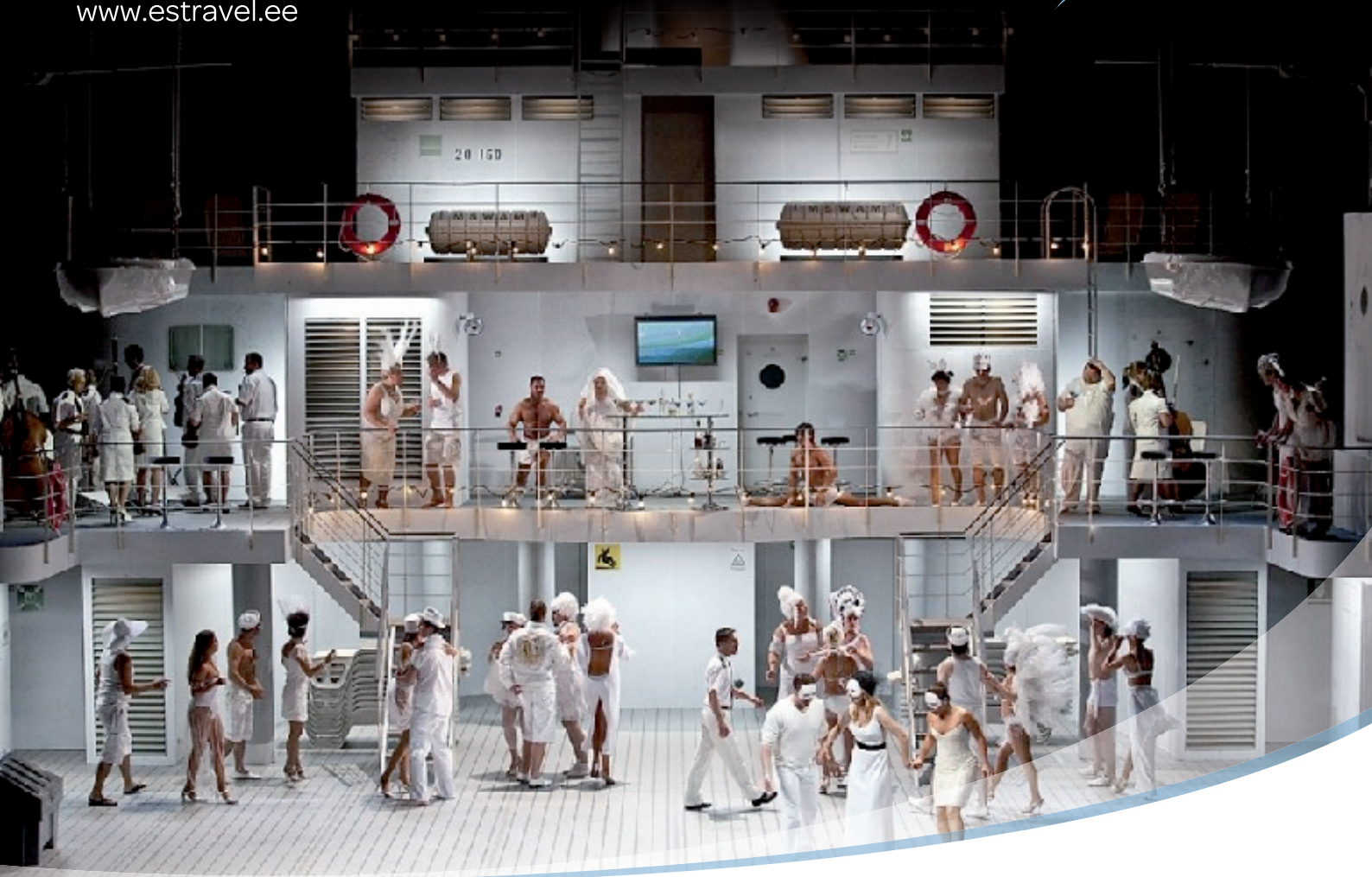

Elu nagu teatris!

Tellimine: tel 626 6233
siseturism@estravel.ee
www.estravel.ee

estravel

Tule naudi kultuuri Tartus, Pärnus või Riias!

Tartu teatripakett

Sisaldab operetti „Lõbus lesk“
või muusikali „Mary Poppins“ ning
majutust hotellis Tartu või Antonius.

Paketi hind kahele inimesele
majutusega hotellis Tartu **89 €**

Paketi hind kahele inimesele
majutusega hotellis Antonius **119 €**

Pärnu teatripakett

Sisaldab Endla teatri etendust
ning majutust Ammende Villas.

Paketi hind kahele inimesele **119 €**

Riia ooperipakett

Sisaldab Läti Rahvusoooperi etendust
ning majutust hotellis
Europa Royale Riga.

Paketi hind kahele inimesele al **107 €**

Lisainfo: www.estravel.ee/kultuuripaketid

3 km pikkune maantee Tucsonist Mount Lemmoni otsa on Arizona osariigi üks kaunemaid teid.

elamud. Paljud on ajahambast kõvasti puretud, ent nii mitmedki on hoolikalt restaureeritud. Kuna majad on madalad, valdavalt ühekorruselised, paistavad kesklinna kolm tumesinakates toonides umbes veerandsaja korrusega pilvelõhkujat kõikjalt silma. Kõrghoonete kõrvale jääb Tucsoni küllap kauneim

Palusin ettekandjat, heledapäist patsiga noormeest, et tehku ta valik minu eest. Pärast lugesime arve pealt, mis ta tõi: carnitas, tamale, chorizo.

hoone, Pima maakonna 1929. aastal valminud kohtumaja, mille ehteks on mitmevärvilistest kahelkividest laotud kuppel.

Kui kaks tundi hiljem, pärast ajaloolisele ja moodsale linnapildile ringi peale tegemist auto juurde naasin, lõi kõht pilli. Hommikul motellis saadud helbed ja röstsaiad olid ammu oma toime minetanud. Märkasin, et erkkollase maja ees, kuhu auto jätsin, teatab silt, et siin asub kohvik. Aga kõht nõudis rohkemat kui pelgalt kohvi. “Vabandage,” pöördusin uksele vastu astuva tumedas

riietuses töötaja poole, “kas te pakute ainult juua ja snäkki või saab teil ikka korralikult süüa ka?”

RUMAL KÜSIMUS. See, nagu mõne minuti pärast selgus, oli arvatavasti solvavaim küsimus, mida selle asutuse mõnelt töötajalt viimaste kümnete jooksul küsitud. Sellegipoolest sain lahke vastuse, et neil on korraliku täismenüüga söögikoht.

Kui olin laua taga istet võtnud ja toidukaardi avanud, lugesin sealt: tere tulemast El Charro kohvikusse, mis on Ameerika vanim järjepidevalt ühe perekonna käes tegutsev mehhiko restoran. Ja nagu sellest veel vähe olnuks: üleameerikaline päevaleht USA Today on valinud 1922. aastal asutatud El Charro Cafe korra isegi Ameerika poolesaja parima söögikoha hulka. Mõtlesin piinlikkusest, et peaks oma ennist esitatud rumala küsimuse pärast minema vabandust paluma.

Arvestades El Charro kuulsust, ei tasunud imestada, et kuigi kellaeg oli ameeriklaste reeglipäraseid toitumisaegu arvestades ebamäärane 11, vooris rahvast muudkui juurde. Nii vana puitpõrand kui seintel ripuvad koltunud fotod ja värvikirev kohalik kunst rõhutasid kodust õhustikku. Pikast menüüst, nagu mehhiko restoranides sageli, oli raske sotti saada. Palusin ettekandjat, heledapäist patsiga noormeest, et tehku ta valik minu eest. Pärast lugesime arve pealt, mis ta tõi: *carnitas, tamale, chorizo*. Nagu mehhiko restoranides ikka, sai kõht kuhjaga täis. Arve oli kahe peale 19 ja pool dollarit, koos poolkohustusliku jootrahaga 22 dollarit.

Arvamus, et Tucson on nädalavahetustel väljasurnud linn, lendas kohe uppi, kui sõita Arizona ülikooli linnakusse. Juba sealne tudengite arv on aukartustäratav – 39 000. Ja see andis kohe tunda: spordisaalis mürtsus hiphopmuusika, kaks tosinat noort vihtus keppidega tantsutrenni, ühed noored kogusid raha heategevuseks, teised jällegi müütasid midagi. Ülikooli jalgpallistaadion on nii võimas, et sellist ei kerki Eestisse ilmselt lähisajandeil: kohti jagub 57 800 pealtvaatajale.

Kuna päeva peale läks linnas hirmus palavaks, keerasin ida-lääne teljel läbi Tucsoni lõikavale Speedway Boulevardile, et sõita kirdesse Santa Catalina mägedesse. Neli kümnendit tagasi kuulutas pildiajakiri Life, Ameerika tollaseid suuremaid nädalaväljaandeid, enam kui 20 km pikkuse Speedway bulvari USA kõige inetumaks tänavaks. Nüüd palistavad selle ääri hiiglaslikud kauplused ja söögikohad ja väikeettevõtted. Mitmes kohas viivad sillad üle liivaste-kruusaste kuivanud

jõesängide. Pärast varakevadisi või hilissuviseid vihmahooge täidavad neid paariks tunniks marutavad veemassiivid, mis võivad halval juhul üle ujutada isegi kõrgemad kohad. Kel elu kallist, peab neist voogudest kaugele hoidma. Osariigi ajakiri Arizona Highways valis 1990ndate lõpus Speedway bulvari Arizona aasta tänavaks.

MAALILISED TEED. Linna servast kerib Catalina maantee, mis on ametlikult *scenic route*, maaliline tee, ligi 2800 meetri kõrgusele Mount Lemmoni tippu. Hämmastav, et kõigest 43 km pikkuse teekonna jooksul sõidad sama hästi kui Mehhikost Kanadasse: nii palju muutub loodus selle lühikese aja vältel. All tuleb keerutada saguaro-kaktuste ja teiste kõrbetaimede vahel, siis tuleb kanjonite serval madala taimestikuga osa, seejärel lagedam omapäraste kividega kaunistatud lõik, siis okaspuumets ja kõige lõpus nn alpitundra. Tee ääres leidub arvukalt vaateplatvorme, kust ümbrust nautida. Tipu all asub kummalisevõitu Summerhaveni külake, kus jääb mulje, nagu käikis seal võistlus, kes suudab oma palkidest majakese kõrgema ja järsema kaljunuki servale püstitada. Olud, paistab, on seal niigi karmid, sest kõikjal vedelevad risti-rästi kuivanud puutüved, mis jäta- vad paigast üksjagu laokil mulje. Kolm kilomeetrit veelgi kõrgemale rühkides jõuab mitme laskumis- nõlvaga Mount Lemmoni suusakeskuse, Põhja- Ameerika lõunapoolseimasse suusakuurorti.

Kahjatsesin, et mul jalgratast pole, sest ta- gasisõit sellel Tucsonisse oleks puhas rõõm ja nauding. Maanteel kehtib kiirusepiirang 35 miili tunnis (56 km/h), aga raske oleks sellest kinni pidada. Igatahes pakkusid ratturid laskumisel mu autole karmi konkurentsi.

Speedway bulvari teine, läänepoolne ots viib veel ühele maalilisele teele, Gates Passile, mis kulgeb üle Tucsoni mägede. Tee ääres on huvitav vaadata, kuidas pruunikashallile kivisele maasti- kule on hõreda kõrbetaimestiku keskele ehitatud sinna stiililt ja värvilt sobivad äärelinna eramud. Elamiseks tundub too kant meiesugustele, kes harjunud musta mulla ja suurte metsadega, tap- valt trööstitu. Samas, kui emotsionaalse pilguga vaadata, on kõrbe metsikus isegi paeluv.

Gates Passi muudab põnevaks selle ohtlikkus. Aastail 1996–2001 sõitis seal ligi 60 autot teelt välja sodiks. Seejärel otsustasid võimud teed paremaks teha. Ent kohati on see ikkagi kitsas, mistõttu suuri autokaravane sinna ei lubata, ja mitmes kohas ka järsk, nii et jalgratturid näevad kurja vaeva, kui püüavad, tagumik sadulast lahti, üles pressida.

SURNUD LENNUKID. Ometi ei paku Tucsonis eksoo- tilisimat vaatepilti ümbritsev loodus. Võtsin suuna linna kaguossa, Kolbi ja Escalante tänava nurgale. Seal näeb traataia taga tükikest maailma suurimast lennukite surnuaiast. Kuivad kõrbe tingimused on soodsaimad nende säilitamiseks – siis ei tiku roos- te eriti kurja tegema. Kui need lõputule väljale kor- rapäraselt paigutatud rohkem kui 4400 lennukit

õhku suudaks tõusta, saaks sellele kogu maailmas arvukuselt vastu üksnes USA enda lennuvägi.

Tucsoni arhitektuuripärl jääb aga linnast möö- da 19. kiirteed mõned kilomeetri lõunasse. Seal paistab juba kaugel üksikute roheliste põldude keskel oma kahe lumivalge torniga silma San Xavier del Baci katoliku kirik. Kes selle imekauni pühakojaga 18. sajandi lõpus tohono oõdhami indiaanlaste nüüdse reservaadi alale rajasid, pole teada. Enamik asjatundjaid on aga ühel meelel, et omasuguste seas on tegemist USA kõige kaunima näitega.

Maanteel kehtib kiirusepiirang 35 miili tunnis (56 km/h), aga raske oleks sellest kinni pidada. Igatahes pakkusid ratturid laskumisel mu autole karmi konkurentsi.

OOTAMATULT POPULAARNE KIRIK. Pühapäevase ju- malateenistuse ajal ei mahu rahvas väiksesse ki- rikusse äragi. Paljud püüavad jutlust jälgida ukse tagant. Kirikuesise platsi äärtes müüvad indiaan- lased värskest küpsetatud jahutooteid ja värvikire- vaid ehteid. Platsi teises otsas, kus paksu tumepu- nase müüri taga on samuti müügiputkad, mürtsub samal ajal igati kaasaegse kõlapildiga muusika.

Nädalaid hiljem küsisin kodus naiselt, milli- ssesse Ameerika linna ta hea meelega uuesti läheks, kui saaks. Ta ei mõelnud pikalt. Ja ta ei vastanud, et New Yorki või Los Angelesse, Washingtoni või San Franciscosse. Tä vastas, et Tucsonisse. Olin temaga sama meelt. Sest nii palju huvitavaid paiku jäi esi- mesel korral külastamata. Näiteks Arizona-Sonora kõrbe muuseum, mis pidi olema isegi sisukam kui samas lähedal asuv Saguaro kaktuste rahvuspark. Või Tucsoni vana filmistuudiolinnak, kus on vä- nandatud sadu vesterne. Või klaaskuplitealune muust maailmast eraldatud ökosüsteem Biosphere 2, kus on uuritud kosmose koloniseerimise võimalusi. Tucsonist edelasse jäävad mitmed tänaseni säilinud kaevanduslinnad, nagu Bisbee ja Tombstone, ja läände, Kittu mäe otsa, arvukate võimsate teleskoo- pidega maailma suuremaid observatooriume, kuhu igaüks võib jääda ööseks tähti uurima.

Säh sulle kartust Tucsonis pettuda. ■

Minek-tulek

Lennud ühel piletil kipuvad isegi madalhoogajal maksma 1000 euro kanti ja rohkem. Sellist hinnataset pakuvad näiteks KLM/Delta Airlines ja Finnair/British Airways/American Airlines. Kuna Euroopast Tucsonisse otselende ei lähe, siis on vajalikud vähemalt üks ümberistumine nii Euroopas kui USA-s. Eraldi pileteid kasutades on võimalik 200–300 eurot kokku hoida, näiteks lennates esmalt Londonisse ja sealt läbi Atlanta Tucsonisse; või mõne kampaaniahinnaga nt Los Angelesse ja sealt eraldi piletil siselennuga edasi. Odavamate eraldi pileтите puhul tuleb küll üsna tõenäoliselt arvestada ööbimistega transiitlinnades (mõistlikum on sunnitud ööbimiste asemel rikastada oma reisi pikemate peatustega).

MAURI SAAREND

Estravel soovitab

Tekst ja pildid ANU VANE

Rhodos

– Kreeka algajatele

Estraveli turundusspetsialistina on Anu Vane töö täis pidevaid reisiahvatlusi. Aprillis puhkust plaanides sai sihtkohaks valitud Egeuse meres asuv Rhodos, mis on põhjendatult üks Kreeka populaarsemaid puhkusepaiku ja kus saab maitse suhu kõigest suurepärasest, mida Vahemerel on pakkuda.

Chuddejan | Dreamstime.com

Rhodos

Ehe Kreeka

Tõsine Kreeka-fänn võib selle jutu peale küll nina kirtsutada, aga popimatest puhkusesaartest saab just Rhodosel kätte selle õige Kreeka maigu, pealegi mõistliku raha eest. Saare lõunaosa pole turistid veel vallutanud ning Kreeka traditsiooniline ilme on suuressti säilinud – väiksed valged majad mäenõlvadel, laisad linnaväljakud, kus vanamehed maailma asju paika panevad, kuumuses pöönutavad kiitsakad koerad, küla ümbritsevad kahvatuohelised oliivisalud ja keset teed oma rada käivad kitsed. Rütmikas Kreeka muusika ja kohalike pingevaba suhtlusstiil veel lisaks.

Soovitus: sõida ringi ja avasta väikesi külakesi saare lõunaosas. 850 m kõrgusel asuv maaliline Embonas on Rhodose kõige kõrgem küla ja tänu sellele turismist peaaegu puutumata. Kohalikke rõivaid kaunistavad peened värvilised tikandid ning pea kõik majad on täiuslikud näited Rhodose traditsioonilisest arhitektuurist.

Sööginaudingud

Kreeka on gurmaanisoonega inimesele paradiis, sest just siin kasvavad kõige tummisemad tomatid, kõige suussulavamad oliivid ja kõige magusamad sibulad. Kõige selle peale veel parajalt paks viil fetat ning tõhus talupoeglik suutäis ongi olemas. Kui sellest väheks jääb, on kindel valik teiseks käiguks *stifado* – kirjeldamatult pehmeks hautatud veiseliha tillukeste sibulatega – või veidi kergem kana-*souvlaki*. Magustoiduks veel Kreeka jogurt tüümianimee ja pähklitega ... maitsev ja tervislik.

Soovitus: mereannid! Pole paremat paika esmatutvuseks kalmaari või kaheksajalaga kui restoran, kus peale maitstva söögi ja mõistlike hindade pakutakse asjalikku toidusoovitust ja siiralt sõbrallikku teenindust. Üks selline on Nireas Rhodose vanalinnas. Saganaki rannakarbid viivad keele alla!

Arhitektuur ja ajalugu

Silmapaistvaimad arhitektuuri- ja ajaloovaatamisväärsused on Rhodosel antiik- ja keskajast pärit mälestusmärgid. Antiikaja kultuurist leiab jälgi Lindoses, Kamiroses ja Ialysoses. Neist tuntuim on kindlasti Lindos – mäeküljele külvatud pisikestest valgetest majakestest koosnev mõnusa auraga linnake, mille krooniks on võimas akropolis. Keskaega aga saad nuusutada saare pealinnas Rhodoses, mille vanalinn on Euroopa suurim terviklikult säilinud keskaegne linn ja seega UNESCO kaitse all.

Soovitus: keskaegne Kritinia kindlus, mille varemetelt avanevad imelised vaated türkiisisele Egeuse merele. Eriti muljetavaldav on see kevadisest öiteküluses, kus varemed on vallutanud tuhanded karikakrad ja moonid.

Perepuhkajate lemmikud

Mõnusate randade ja muuseumide kõrval leidub Rhodosel rohkelt meelelahutust, mis köidab ka püsimatuid jõnglasi. Korraldatakse pikemaid ja lühemaid laevasõite (kui veab, võib ka delfiine kohata!) ning Falirakis on olemas ka karussellide ja vaaterattaga lõbustuspark. Õhtu veetmiseks võib leida mängunurgaga restorani või kohviku, kus ringi sagivaid jõnglasi keegi altkulmu ei vaata.

Soovitus: Falirakis asub ka üks Euroopa suurimaid veeparke, kus on tervelt 11 liumäge, lainebassein, laisk jõgi, naljasild, piraadilaev, Tarzani bassein jne. Pargis on olemas kõik harjumuspärane (hoiukapid, dušid, kohvikud, suveniiripood) ning Rhodose kesklinnast viib kohale tasuta buss.

Mitmekesine loodus

Loodusenautiljatel tasuks ajastada oma külaskäik aega, mil suvi pole veel täielikult võimust võtnud, siis pääseb looduse mitmekesisus ja õiterohkus rikkalikumalt esile. Liblikate orus näiteks kohtasime aprillikuisel jalutuskäigul metsa all imeõrnu alpikanne, mida meie oleme harjunud lillepotis nägema. Suve poole aga pakuvad avastamisrõõmu saare erilmelised rannad – kuldseid ja valkjaid liivarannad läänekaldal, kivised või kiviklibused idakaldal. Saare mägisemates kohtades pakuvad ka südasuvel varju jändrikud männid.

Soovitus: kahtlemata Liblikate org oma väikeste ojade, järvede ja koskedega, kus puud on juunist septembrini kaetud tuhandete värviliste liblikatega. Ja isegi kui liblikaid parasjagu pole, pakub org kaunist ja varjulist kohta mõnusaks jalutuskäiguks.

HEAD EI SAA ODAVALT. PARIMA SAAB!

SEAT IBIZA, LEON JA ALTEA XL COPA

erimudelid al **11 990-17 590 €**

COPA

COPA on SEAT-i erimudel, millega tähistatakse SEAT Spordi edukust. COPA pakub stiilse välimuse ja spetsiaalsisu, mugavus- ja luksusvarustuse ootamatult soodsa hinnaga! SEAT-il nüüd garantii 4 aastat!

SEAT Ibiza COPA

COPA välisdisain ja spetsiaalsalong
15" valveljed
Konditsioneer
Kiirushoidik
ESP nõlvaltstardiabiga
Kurvifunktsiooniga udutuled

Ibiza COPA soodushind al 11 990 €
Ibiza ST COPA soodushind al 12 590 €

SEAT Leon COPA ja Altea XL COPA

COPA välisdisain ja spetsiaalsalong
16" valveljed
Kahetsooniline kliimaseade
Bluetooth autovarustus (Leonil)
Kiirushoidik
ESP nõlvaltstardiabiga
Kurvifunktsiooniga udutuled

Leon COPA soodushind al 15 390 €
Altea XL COPA soodushind al 16 990 €

SEAT Leon COPA Plus ja Altea XL COPA Plus

COPA Plus lisab COPA varustusele:
Seat Media System 2.1:
puutetundliku ekraaniga navigaator jm
Parkimisabi taga
Vihmasensoriga klaasipuhasti
Isetumenev sisepeegel

Leon COPA Plus soodushind al 15 990 €
Altea XL COPA Plus soodushind al 17 590 €

COPA mudelivaliku keskmine kütusekulu on 3,8-5,9 l/100 km ja CO₂ heide 99-139 g/km

MEMBER OF THE VOLKSWAGEN GROUP

Romantikutele

Sume suveõhtu Rhodose vanalinnas – müüride taga loksus laisalt Vahemeri, õhus on tuulekellade helinat ja soe mälestus päikesest. Kölab ideaalselt? Aga oota, kuni oled külastanud Symi saart! Rhodose sadamast leiad rohkesti paate, mis sõidutavad sind otse selle hobuserauakujulisse sadamasse. Symi on väike, vaikne ja absoluutselt imeilus. Juba enne, kui laev randub, on ta sind vaimustanud: pisikesed pastelsed majakesed mäekülgedel moodustavad justkui amfiteatri, mis on lihtsalt muinasjutuline.

Soovitus: kohalik spetsialiteet – krevetid Symi moodi. Jaluta veepiirist paar kvartalit kaugemale või roni hoopis üles Horiosse, et mitte sadamarestoranis hingehinda maksta, ja naudi neid imetillukesi absoluutselt hõrke krevette topka jaheda veiniga. Ja ära ehmu, krevetid on koorimata, nii neid süüaksegi!

Boonus ekstreemisõitlastele

Rhodose lõunatipp Prassonissi! See on tõeline surfiparadiis. Prassonissi saar oli varem kitsa maariba kaudu Rhodosega ühendatud, kuid praeguseks on veetase kerkinud ja saarekese Rhodosest eraldatud. Kahelt poolt puhuvad tugevad tuuled meelitavad kohale sadu surfifanaatikuid, kes sätivad autod, vagunelamud ja telgid rannale ning võtavad vingest tuulest viimast.

Minek-tulek ja kohalik transport

Estravel soovitab

Tallinnast otse Rhodosele lennutavad aprillist oktoobrini Horizon Travel ja Novatours, viimase hetke pakkumiste alt leiab tihti ka väga hea hinnaga Soome korraldajate valmisreise või üksnes lennupileteid.

Regulaarlendudega Tallinnast kohalejõudmine on üsna komplitseeritud ja eeldab enamasti kummaski suunas kaht lennukivahetust – Ateenas ja veel mõnes Euroopa sõlmjaamas. Hinnad kipuvad jääma edasi-tagasipiletil 400 eurost ülespoole, pisut soodsamalt võib saada väga pika etteostuga ja eraldi piletite kombineerimisel, samuti odavlennufirmadega.

Kohapeal on teed on väga heas korras ning viidad selged, nii et hätta jääda või ära eksida on õigupoolest võimatu. Ja kui see juhtubki, siis ei ole saar nii suur, et sellest märkimisväärset ajakaotust tekiks. Rendiautoga jõuab saarele tiiru peale sõita ja põhilised kohad läbi käia kahe-kolme päevaga, ilma et peaks liialt kiirustama.

Julgemad võivad rentida ka rolleri – neljaks päevaks saab selle keskeltläbi 40–50 euroga ja sellest ajast piisab täiesti. Parkimine võib saare pealinnas Rhodoses siiski parajaks peavaluks osutuda. Seega kui su hotell asub pealinna lähedal kuurordis, on roller linna uudistama ja vanlinna õhtustama sõiduks veel eriti ideaalne.

ANU VANE, MAURI SAAREND

GOODYEAR UltraGrip Ice+

Parim lamellrehv põhjamaistes talvistes tingimustes*

Mitmekordne Testivõitja 2010

TESTIVÕITJA
 Testwinner # 17/10
Goodyear UltraGrip Ice+
 Category: non studded tires
 205/55R16 91T
 8 tires in test

AFTONBLADET
 Testwinner 2010/10/14
Goodyear UltraGrip Ice+
 Category: non studded tires
 205/55R16 91T
 8 tires in test

EXPRESSEN
 Testwinner 2010/11
Goodyear UltraGrip Ice+
 205/55R16 91T
 15 tires in test

Teknikens Värld
 ALLY ON WHEEL
 Testwinner # 22/2010
Goodyear UltraGrip Ice+
 205/55R16 91T
 15 tires in test

motor
 Testwinner 2010/10
Goodyear UltraGrip Ice+
 Category: non studded tires
 205/55R16 91T
 8 tires in test

Auto Bild
 Testwinner 2010/10/22
Goodyear UltraGrip Ice+
 Category: non studded tires
 205/55R16 91T
 15 tires in test

PARIM REHVITEHNOLOOGIA AASTAL 2011!

Teekontakti optimeerimiseks välja töötatud ActiveGripi tehnoloogial põhinev naastudeta rehvi on suurepärase omadustega isegi äärmuslikes talveoludes. Sellel pole teiste juhtivate talverehvidega võrreldes mitte üksnes 8%** paremad sõiduomadused, vaid naastudeta disaini tõttu on sellega ka vaiksem ja mugavam sõita. Hoolitseme teie eest, uuendades tehnoloogiaid, et võiksite keskenduda sõitmisele. www.goodyear.ee

* Testides osales 3 konkureerivat tiptasemel rehvitootjat. Lumel ja jääl toimunud testi korraldas 2010. aasta jaanuaris Test World. Kasutatud rehvimõõt: 205/55R16 94T; auto: Ford Focus 2.0-liitrise bensiinimootoriga, Ivalos, Soomes, raporti nr: TW20100032; kuival ja märjal teel testitud jaanuar 2010, Test World, rehvimõõt: 205/55R16 94T; auto: VW Golf 6 V2.0 TDI, Mirevalis, Prantsusmaal, raporti nr: TW20100032 ** Võrreldes 3 konkureeriva tiptasemel rehvitootja talverehvide keskmise tulemusega. Lumel ja jääl toimunud katse korraldas 2010. aasta jaanuaris Test World, rehvimõõt: 205/55R16 94T; auto: Ford Focus 2.0-liitrise bensiinimootoriga, Ivalos, Soomes, raporti nr: TW20100032; kuival ja märjal teel testitud jaanuar 2010, Test World, rehvimõõt: 205/55R16 94T; auto: VW Golf 6 V2.0 TDI, Mirevalis, Prantsusmaal, raporti nr: TW20100032

Lihtne Moskva

– glamuuri ja särata

Tekst TIINA JURJEVA

*Вот – бетон перрона,
Вот – стены Кремля,
Вот – пикет ОМОНа.
Здравствуй, Москва, а вот и я!*

*Куда не ступи – сияют деньги.
Здесь родина всех великих идей.
Здесь каждый второй становится первым.
Здесь так много хороших людей.*

*“Встречай меня, Москва”
Billy’s band*

Tiina Jurjeva

Suur tädi lillade huultega ja krunniga pealael käratab „Женщина, сдачи нету” („Naisterahvas, peenraha pole”) ja sulgeb pauguga piletimüügi putka väikese akna. Nii võtab Tiina Jurjevat vastu Moskva, kui ta üritab osta bussipiletit. Sellel hetkel saab Tiina aru, et on kodus.

Käin Moskvas päris tihti, kuna veetsin seal oma elu esimesed 18 aastat. Minu vanemad elavad seal tänaseni. Nimelt on meil rahvusvaheline perekond, mu ema on eestlane ja isa pesuehtne moskvalane.

Minu ema räägib tihti, et ta ei ela Moskvas, vaid Bibirevos – megapolise põhjapoolses linnaosas, mis piirneb Moskvat ääristava ringteega. Minu majast ringteeni kõndimiseks kulub umbes viis minutit. Enamik moskvalasi elabki nii, et lahkub oma rajoonist harva. Näiteks Bibirevos, mis pole just kõige suurem linnaosa, elab pea 150 000 inimest. Rohkem kui Tartus. Siin on oma ülikoolid, kirikud, kinod, 20 keskkooli, 30 lasteaeda, meeletul hulgal poode, turge, parke. See on väga puhas ja roheline linnaosa. Nagu Mustamäe, kuid siinsed majad on kas 12-, 16- või 22-korruselised.

Moskva koosneb 125 sellisest rajoonist, milles elab kokku 11,5 miljonit inimest, koos satelliitlinnadega on inimeste arv Moskvas 14,5 miljonit. Kuid need on vaid ametlikud arvud, millele võib julgelt liita üks-kaks miljonit, kes elavad Moskvas illegaalselt. Oma elanike arvuga jääb Moskva kuskile Delhi ja Seouli vahele. Venemaa pealinn on suurem kui Peking, Tökyö, New York või London.

MOSKVALASTE IGAPÄEVASED MURED JA RÕÕMUD. Elu Moskvas ei erine kardinaalselt elust Eestis. Keskmine

Tiina Jurjeva

palk Moskvas on veidi üle 1000 euro, kuid ma tean väheseid, kes nii palju teenivad, enamasti teenitakse kuskil poole võrra vähem. Eks see on nagu ikka suurtes linnades, käärid rikaste ja vaeste vahel on väga suured. Palju tööd tehakse mustalt – haltuurana. Kuna riik tegeleb aktiivselt inimeste lollitamisega, siis inimesed vastavad riigile samaga.

Poodides maksab toidukraam mõnevõrra rohkem kui Eestis. Seepärast eelistab moskvalane külastada korra nädalas turgu või suurt hulgi-ladu. Sealed hinnad on enam-vähem samad meie omadega, kuid toidu kvaliteet on oluliselt kehvem. Näiteks on Moskvas pea võimatu leida piima, mis poleks tehtud piimapulbrist. Kalliduse tõttu ei saa tavaelanik endale lubada värsket liha ja kala. Napsusõprade rõõmuks saab Moskvas jätkuvalt osta odavat ja kvaliteetset viina. Seda küll hommikul kella 8st kuni 11ni õhtul.

Moskva korterid on meie jaoks harjumatuult väikesed. Nii suures linnas maksab elamispinna ruutmeeter väga palju (keskmiselt 3600 eurot ruutmeetri kohta). Sellepärast elab ühes korteris pahatihti mitu põlvkonda: näiteks vanaema ühes toas, ema ja isa teises ning nende laps oma perega kolmandas.

VIIMASE AJA SUUREM PROBLEEM MOSKVAS ON LIIKLUS. Linn seisab sõna otseses mõttes. Autoga sõites ei oska inimene ette aimata, kas tööle jõudmiseks läheb tal 20 minutit või neli tundi. Moskva ummikutes räägitakse legende. Ummikuid kohtab kesklinnas isegi kell neli öösel. Peened äridaamid leidsid huvitava lahenduse väga inimlikule ummik- kuse tekki võivale probleemile, nimelt on linnas levinud täiskasvanute mähkmete kasutamine.

Just liikluse pärast algab paljudes kontorites töö

kell 10 või 11 hommikul. Selle võrra kauem tuleb kontorirottidel tööl olla. See omakorda mõjutab inimeste vaba aega. Nädala sees seda lihtsalt pole.

Kuid nädalavahetusel rohib moskvalane täiega. Mõni käib saunas (selle linna avalikud saunad on pärit teisest dimensioonist ja väärivad eraldi artiklit), teine külastab kino, kolmas libistab köögis õlut ja vahib telekat, arvukad ööklubid täituvad rahvaga. Moskvas on kombeks minna nädalavahetusel kuskile kaunisse kohta jalutama, näiteks Kremli lähedal asuvale Maneeži väljakule, Venemaa Näituste Keskusesse, Botaanikaaeda või Varblasemägedesse (Vorobjovõ Gorõ, kaunis looduskaitseseala Moskva jõe kaldal).

Kui ma Moskvas elasin, siis käisime sõpradega tihti katusel tähti vaatamas. Uudistes öeldi alati, millal Maa lähedal liigub mõni komeet või saab näha mõnda muud põnevat nähtust. Selleks ajaks ronisime katusele, varusime kaasa kohvitermosed ja pleedid ning nautisime taevas toimuvat.

VAATAMISVÄÄRTUSTEGA ON MOSKVALASTEL ERILINE SUHE. Mõni on väga aktiivne muuseumide ja galeriide külastaja, kuid paljud ei käi neis üldse. Üks kord tekkis mul arutelu hea sõbraga – kus on parem elada, kas Moskvas või Tallinnas. Tema väitis, et Moskvas, kuna seal on nii palju maailmatasemel vaatamisväärtusi. Kui küsisin, millal ta viimati käis Tretjakovi galeriis, vastas ta, et polegi käinud. Kuid tal on alati selleks võimalus.

KUS KÄIN MINA MOSKVAS. Oma külaskäikude ajal üritan alati astuda läbi mõnest muuseumist. Puškini-nimelises kunstimuuseumis on lisaks uhkele kollektsioonile pea alati mõni huvitav näitus. ▶

Minu maja kaksik – tüüpiline 12-korruseline maja Moskva magalas. Pilt on võetud 11. korruse koridorist, minu korteri ukse eest.

Mida tuua Moskvast?

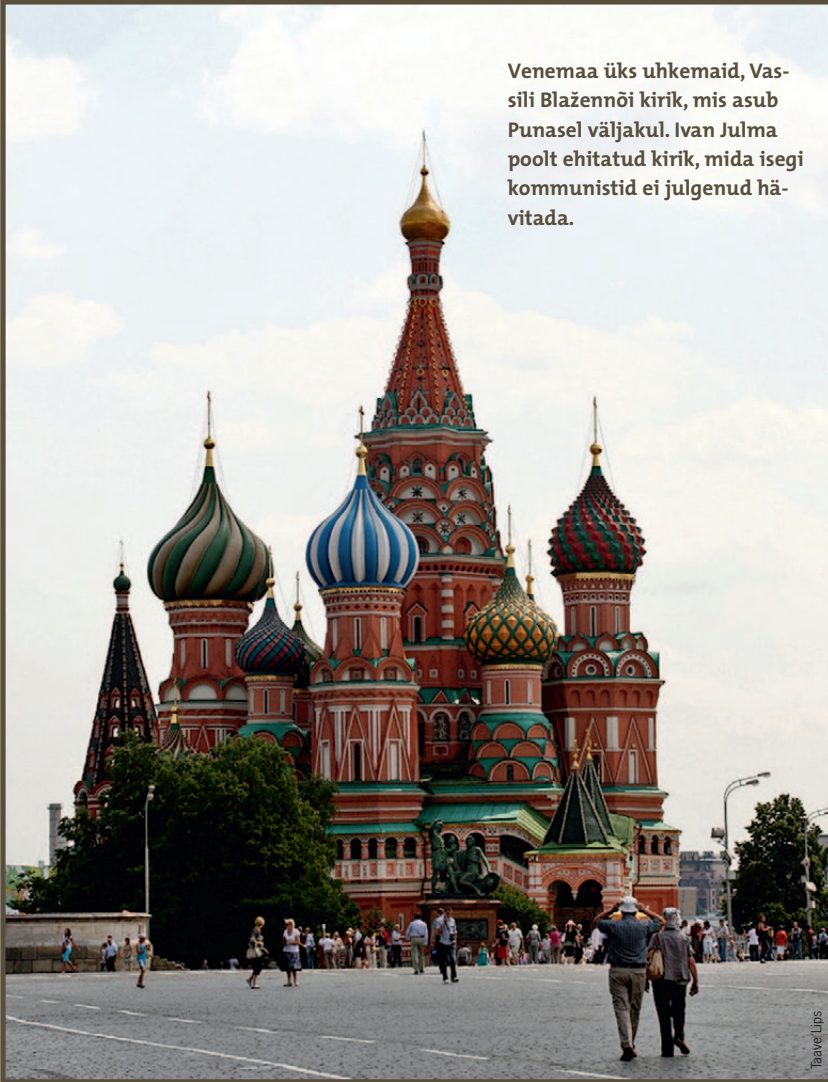
Maiustustest on Moskvas endiselt väga kõrgel tasemel kommid. Eelistada tuleks Moskva tootjaid, näiteks Babajevski või Krasnõi Oktjabri vabrikute komme.

Moskvas on viin valdavalt ikka veel odavam kui Eestis ja selle lai sortiment avaldab muljet. Viina tuleks osta viisakatest poodidest (Moskvas on palju salaviina liikvel) ja pöörata tähelepanu tootjale. Vene viin peaks olema toodetud Venemaal, soovitatavalt Moskvas.

Minu lemmik vene suveniir on uhke ja suur rahvusmuustrites rätik. Kõige õigemad rätikud on pärit provintsi-linnast Pavlov Possadist.

Venemaa üks uhkemaid, Vassili Blažennõi kirik, mis asub Punasel väljakul. Ivan Julma poolt ehitatud kirik, mida isegi kommunistid ei julgenud hävitada.

Üks neljast kirikust Bibirevo rajoonis, mis asub kaunis külalistilis kujundatud pargis. Kuna kohvikud Moskvas on väga kallid, eelistavad linnaelanikud veeta oma vaba aega sellistes linnaparkides.

Näiteks olen seal näinud William Turneri ja Picaso rahvusvahelisi rändnäitusi ning Trooja kulda. Ka Tretjakovi galerii üllatab mõnikord põnevate väljapanekutega. Lisaks on Moskvast meelel hulgal väga lähedaid muuseume, millest turist ei tea tihti midagi: Darwini, Paleontoloogia- või Tehnikamuuseum, Bulgakovi kortermuuseum "nehorõšaja kvartira", äsja remonditud planetaarium jne. Moskvalased armastavad väga Venemaa Näituste Keskust (BBI), kus toimuvad suurejoonelised laadad.

Muusikahuvilisena käin alati mõnel vingel kontserdil, Moskvast toimub neid meelel hulgal. Väga hea lehekülg kontserdi valimiseks on www.afisha.ru. Viimasel ajal meeldivad mulle kirglik vene bluus ja *rock'n'roll*. Olen avastanud Moskvast ehedaid bluusiurkaid, kus lisaks suurepärasele muusikale ja muhedale seltskonnale leiab külastaja maitseküllase menüü (водка – пиво – чай) ning söögi tohib endaga kaasa tuua.

KUI TULED MOSKVASSE, SIIS UNUSTA ÄRA, MIDA OLED SELLEST LINNAST VAREM KUULNUD.

Moskval on palju rohkem palgeid, kui suudad endale ette kujutada. Ära tee suuri plaane, sest täies mahus nad niikuinii ei täitu. Kuid alati juhtub midagi, mida sa ei oota ja mis südame soojaks teeb. Näiteks oma viimase külaskäigu ajal otsisin öösel võimalust jõuda koju oma Eestist pärit sõpradega. Üks sõbralik moskvalane pakkus abi, püüdis meile auto (Moskvas on pea iga auto takso, mille peatamiseks tuleb lihtsalt kätt tõsta), maksis kojuõidu eest ja andis raha söögi-joogi ostmiseks. Ta tegi seda lihtsalt heast südamest, soovis toredat Moskvas viibimist ja läks oma asju ajama. Moskva on imede linn sõna otseses mõttes. ■

Kuidas sõita Moskvasse?

Estravel
soovitab

Usu või mitte, kuid lennupiletid Tallinnast Moskvasse on juba mõnda aega odavamad kui rongipiletid. Seda muidugi siis, kui osta pilet kuu-paar enne sõitu. Lennu kasuks räägib ka see, et nii Estonian Airi Šeremetjevost kui ka UTAiri Vnu-kovo lennujaamast pääseb kesklinna poole tunniga supermugava Aeroexpressi rongiga (kaheksa eurot, 320 rubla).

Rongiga (GoRail) on Moskvasse hea sõita neil, kes harrastavad spontaanseid reise. V.a tippaajal (suvi ja jõulude aeg) saab rongile pileti osta ka mõni päev enne reisi. Arvestada tuleks sellega, et ühe magamiskoha hind kupees on päris krõbe – 140 euro ringis – ning sõit kestab 15 tundi, mida sisustavad kollektiivne norskamine (kupee seinad on imeõhukesed), mitmekesine aroomibukett ja mornid piirivalvurid. Võimalusel külastage ka restoranvagunit – tavaliselt koguneb sinna koloriitne seltskond. Kurb uudis teegermaaniidele: kahjuks on rongidest kadunud legendaarsed metallalustega teeklaasid. Nende asemel on võetud kasutusele ilmetud valged kruusid.

Seiklushuvilised võivad proovida sõita Moskvasse bussiga (Ecolines) või bussiga Peterburisse ja siis rongiga Moskvasse. Tartlastele on mugavam sõita Pihkvasse ja sealt rongiga Moskvasse.

5 põnevat kohta, kuhu turist naljalt ei satu

Kui Moskva peamine turismimarsruut Kreml – Punane väljak – Tretjakovi galerii – Arbat on läbitud, siis on aeg külastada teistsuguseid kohti, kus turiste palju ei käi. Need on kohad, kus kohtud tavaliste moskvalastega.

Tsirkusse

Moskvas on kaks tähtsat tsirkust: Nikulini-nimeline (seesama koomik filmidest "Briljantkäsi" ja "Šuriku seiklused") tsirkus Tsvetnoi bulvaril, mis on üks vanemaid Venemaal, ja Suur Moskva tsirkus Vernadski prospektil. Tsirkused Moskvas on tõesti erakordsed! Venemaa rahvakunstniku aunimetusega esinejad, režii, kostüümid, muusika – kõik on paigas! See on koht, kus alati tekib lapsemeelne hasart ja tõelise peo tunne. Ainuke, mis võib õrnahingelisema vaataja silmi riivata, on metsloomade kasutamine etendusel. Moskva tsirkuses näeb ikka veel jalgratastel sõitvaid karusid! Loomapiinamisest rääkides – Moskvas on veel eraldi loomade ja kasside teater. www.circusnikulin.ru, www.bolshoicircus.ru, www.kuklachev.ru, www.ugolokdurova.ru

Paleontoloogilisse muuseumi

Täiesti uskumatu, kuid see muuseum on ehitatud dinosauruste elusuurus skelettide ümber. Nii saab aimu, kui suured elud olid näiteks diplodookus ja tarbosaurus. Seda võimsat pilti on raske kirjeldada – peab nägema! Kõige sügavam muljet avaldab asjaolu, et tegemist on päris luudega. Muuseumi külastades mõistad, kui kaunis ja mitmekesine oli maailm enne meid. Pilet on soodne – 3,75 € (150 rubla) www.paleo.ru/museum

Venemaa Näituste Keskusse

Всероссийский выставочный центр (ВВЦ, endine ВДНХ ja ВСХВ)

Minu arvates kauneim nõukogude arhitektuuri näide Moskvas! Kuid seal on ka palju muud põnevat. Esiteks on selles avatud väga kosmonautika muuseum, teiseks näeb seal kuulsat vast renoveeritud kuhu "Tööline ja kolhoositar". Kolmandaks asub keskuse külje all Moskva botaanikaaed ja neljandaks toimuvad seal põnevad näitused. Minu viimase Moskva-külastuse ajal oli mul aeg külastada Venemaa õigeusu näitust, kuhu oli kokku tulnud meeletu hulk kloostreid müüma oma tooteid. Nii sattusid ühele letile kõrvuti suitsukala, kodused hoidised, mesi ja kiriku tähtsaim ikoon.

Kuid kõige kaunim, mis selles keskuses on – kuldsed puskkaevud ja kaunid pargid ning endise Nõukogude Liidu liiduvabariikide erisugused paviljonid. Keskuse tagumises osas on pidulikult püsti pandud päris kosmoserakett. Kahjuks on iseseisvuse aastad mõjunud keskusele laostavalt – paviljonide mosaiiklagede all müüakse tavalist turukaupa, marmorist treppidel pakutakse Hiina elektroonikat ja riideid, alleedele on ehitatud koledad putkad. Positiivne on see, et viimase paari aasta jooksul on keskuse olukord muutunud paremaks. Räägitakse, et kõige kõrgemal tasemel on võetud vastu otsus taastada näituste keskuse kunagine hiilgus. www.vvcentre.ru

Moskva lähiste

Moskva elektrirongid – see on omamoodi maailm. Vagunites käib vilgas kauplemine ja müüakse kõike – alates uhketest entsüklopeediatest, lõpetades villaste sokkide ja värvipliitsitega. Aeg-ajalt käivad vagunites esinemas muusikud, tirides kärul kitarrivõimendit või süntesaatorit. Üks hetk jookseb sinust mööda paarkümmend inimest. Need on jänesed. Enamasti jalutavad pärast seda turvameeste saatel vagunisse piletikontrolörid. Peatuse ajal jooksevad jänesed platvormil tagasi rongi teise otsa. Väga lõbus. Elektrirongiga saab sõita väga põnevatesse kohtadesse Moskva lähistel. Kindlasti väärib külastamist Venemaa õigeusu keskus – Sergijev Possad. Muideks, seal saab odavamaid vene suveniire ja uhkeid vene rätikuid. www.tutu.ru, rzd.ru

Loomaaeda

Kesklinnas asuv mõnusalt kompaktne loomaaed avaldab muljet oma kirju ekspositsiooniga. Lisaks tavapärasele karudele-elevantidele-ahvidele saab seal näha haisid, meritähti, liblikaid, skorpione, kaekirjakuid, pingviine ja muid põnevaid loomi. Minu vaieldamatud lemmikud on surikaadid, kelle kogukonna elu võib jälgida tundide viisi. Selleks ongi nende puuri ette pandud lai pink. Loomaia territooriumil asuvad ka delinaarium ja laste loomaaed, mille ekspositsioon on loodud vene muinasjuttude ainetel.

Ära pelga minna loomaaeda külmal ajal – ekspositsioon asub enamasti kinnises ruumis. Loomaia pileti hind on igati mõistlik. Kõikide hoonete külastuse eest tuleb välja käia viis eurot (200 rubla). www.zoo.ru/Moscow

Oled uue talve lumisteks seiklusteks valmis? **BMW X5** ja **BMW X6** on igal juhul valmis. Sind ootavad 16 BMW xDrive nelikveo meistriklassi tippmudelit. Ja kõige parem osa viimasena – **kuni oktoobri lõpuni kõik erihinnaga ja võtmed kiirelt kätte!** Vaata lisaks: www.bmw.ee/x

United Motors AS Tallinn, Paldiski mnt 108, tel 659 3700; Peetri, Reti tee 4, Rae vald, tel 663 0000; Tartu, Võru tn 242, tel 730 2870; Pärnu, Tallinna mnt 82, tel 448 1740; Kohtla-Järve, Järveküla tee 22, tel 336 4700.

United Motors

www.bmw.ee

Sõidurõõm

**TÄHELEPANU!
VALMIS OLLA! TALV.**

Türgi suurima linna puhul rhabab jalust selle nooruslikkus – ida ja lääne kultuuri kohtumispaik toetub ajaloolisele vundamendile, samas kasvab see 21. sajandi kõrgustesse. Elu keerleb Istanbulis aga Bosporuse väina ümber, mis defineerib selle linna olemuse. Anna Laane seekordsed soovitused.

Istanbuli kuumad kohad

Tekst ANNA LAANE

Šoppa ...

suurel basaaril, ühel suurimal siseturul. Seal müüakse kõike: ehteid, nahka, vürtse, teesid, köhutantsija kostüüme. Beyoğlus asuv İstiklal Caddesi on Istanbuli eksklusiivostude tänav. Unikaalseteks leidudeks suundu Atelier 55 (Türgi moetoodang) ja Vie en Rose'i suunas (orgaanilised õlid ja kosmeetika). Kui armastad antiiki, mine Cukurcumasse. Suurimad ostlemiskeskused on 212 Istanbul Power Outlet, Akmerkez ja İstinye Park. Põhjaliku ostugiidi leiad veebiküljelt www.istshopfest.com.

Anna Laane

Yano | Dreamstime.com

Einesta ...

Kumkapis, kreeka ja armeenia piirkonnas, mis on punnil odavatest kalarestodest. Kui otsid kaasaegset türgi kööki, külasta Beyoğlus asuvat Cezayiri, mis asub pariislikult vabameelse õhustikuga "Prantsuse tänaval". Kui tahad saada kaks ühes, siis Reina pakub enne ööklubiks muutumist rahvusvahelist kööki. Luksuslikuks eineks, inimeste jälgimiseks ja unustamatuteks vaadeteks on ideaalne koht Ulus 29. Riietu kindlasti sobivalt. Soovitame proovida *midye dolma*'sid (riisiga täidetud rannakarbid), neid saad odavalt osta ka tänavalt.

Ööbi ...

Istanbuli Four Seasonsis – unustamatud vaated Bosporusele, moderneer interjäär 19. sajandist pärit palees, mis pakub ka mõnusat puhkust linna kisast-kärast-liiklusest. Külasta kindlasti Türgi sauna ehk *hammam*'it, mis muudab hotellikogemuse tõeliselt eriliseks. Aasia poolal asub Osmani villa tüüpi hoones A'jia butiikhotell, mis võimaldab hotellile kuuluvas erapaa-dis transfeeri üle jõe. Eriti vaimus-tusse satud A'jias Osmani hommiku-söögist, mis demonstreerib pisikeste palakeste abil läbilõiget modernsest Türgi gastronoomiast.

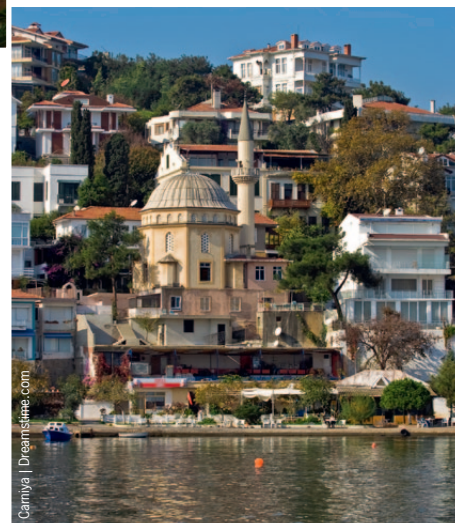
Anna Laane

Ära jäta vahele ...

Hagia Sophia kirikut, mille ehitas Bütsantsi keiser Justinianus 537 pKr. 1453. aastal muudeti see mošeeks, nüüd tegutseb keskaja üheks maailmaimeks peetav hoone aga muuseumina. Topkapı palee oli Osmani sultanite koduks üle 400 aasta – eksi ära palee mošeedesse, eluhoonetesse, haaremisses, pagarikotta, tallidesse ja raamatukogudesse. Suvel ärkavad aga ellu hiigelsuured klubid, baarid ja restoranid Bosporuse ääres. Pulbitsevast linnast maitse suhu saamiseks jaluta Asmalı Mesciti piirkonnas.

Mine linnast välja ...

Printsi saartele, kus puuduvad autod ja ainsaks liiklemisvahendiks on jalgratas või hobune ning vanker. Neli suuremat ja viis pisemat saart asuvad 40-minutilise laevasõidu kaugusel Istanbuli Aasia-osast. Kohalik mitteislami eliit on saartele rajanud suveresidentsid, näiteks Büyükkada saar oma puitpitsilise arhitektuuri ja moodsate villadega on imeilus.

Camya | Dreamstime.com

Autoga Soome!

Eckerö Line'i autopaketid on alati soodne ja mugav valik mõnusaks laevareisiks Tallinn-Helsingi liinil.

Autopaketi hinda kuulub sõiduauto* ja 2-5 reisija ülevedu ühel suunal, hind sõltub nädalapäevast:

**TEISPÄEV kuni
NELJAPÄEV**

57€

**REEDE kuni
ESMASPÄEV**

69€

* sõiduauto max pikkus 6 m, max kõrgus 1,9 m

LAEVAPILETID

**ÜHE SUUNA
PILETID alates**

17€

**EDASI-TAGASI
PILETID**

69€

ECKERÖ LINE

Tekst IVO TŠETÖRKIN, pildid MAARJA MAALDER

Amazonase džunglis

Sinna metsikusse paika turiste naljalt ei satu. Küll aga on seal elanud ja töötanud Ivo ning järgmist avastusretke Kon Tiki Reisidega juhib ta juba veebruaris.

Suure ja salapärase Amazonase vastu on lääneriikide inimesed huvi tundnud alates sündmustest, mida tänapäeva kooliõpikutes nimetatakse ekslikult Ameerika “avastamiseks” ning mis päädisid kogu mandri jõhkra ja verise koloniseerimisega. Alates 16. sajandist on sajad ja sajad hulljulged läinud otsima müstilist kullast linna El Doradot ning enamik noist õnneotsijatest on selle käigus ka hukkunud. Ehkki kullast linnad on siiani leidmata, on Amazonas ikka pakkunud avastamisrõõmu ja rikkusi, mis inimesi sinna karmidesse tingimustesse tõmbab.

Amazonas Peruu

Peruu ei ole selles osas erand. Kaks kolmandikku riigi pindalast moodustab Amazonase jõgikond ning siit saab alguse ka suur Amazonas ise, kui Ucayali ning Maraõni jõgi oma vood roosade jõedelfiinide plumpsatuste saatel ühendavad. Jah, metsas elab tänase päevani põlisrahvaid ning jah, bioloogiline mitmekesisus on Amazonas rikkalikem kogu planeedil. Kuid riiki ning suuri välismaiseid korporatsioone huvitavad eelkõige metsas leiduv nafta, gaas ning puit. Kuldagi leitakse Peruu Amazonas rohkesti, kuid ammu enam

mitte esimeste pioneeride kombel, järgides vanu legende ohtlikul ekspeditsioonil. Selle asemel on kohale veetud suur rasketehnika, millest jäävad maha mudamülgas ning elavhõbedareostus.

Kuid ei, ega see nüüd ei tähenda, et müstika ja salapära metsast kadunud oleks. Amazonas on suur ja lai ning õnneks leidub ruumi veel kõigile. Mõnes kohas koguni tundub, et mets on hakanud tasapisi oma osa tagasi nõudma. Iquitos, Peruu suurim džunglilinn, ei ole tänaseni saanud maismaahendust teiste riigi osadega. Oma ligi 400 000 elanikuga on ta levinud arvamuse kohaselt maailma suurim linn, kuhu ei vii ühtegi teed. Iroonilisel kombel on Iquitos oma nime saanud hõimu järgi, kes selle koha peal elas, kuni tulid kolonistid ja põlisrahva orjastasid, tapsid või kaugemale metsa ajasid.

Kautšuki kodu

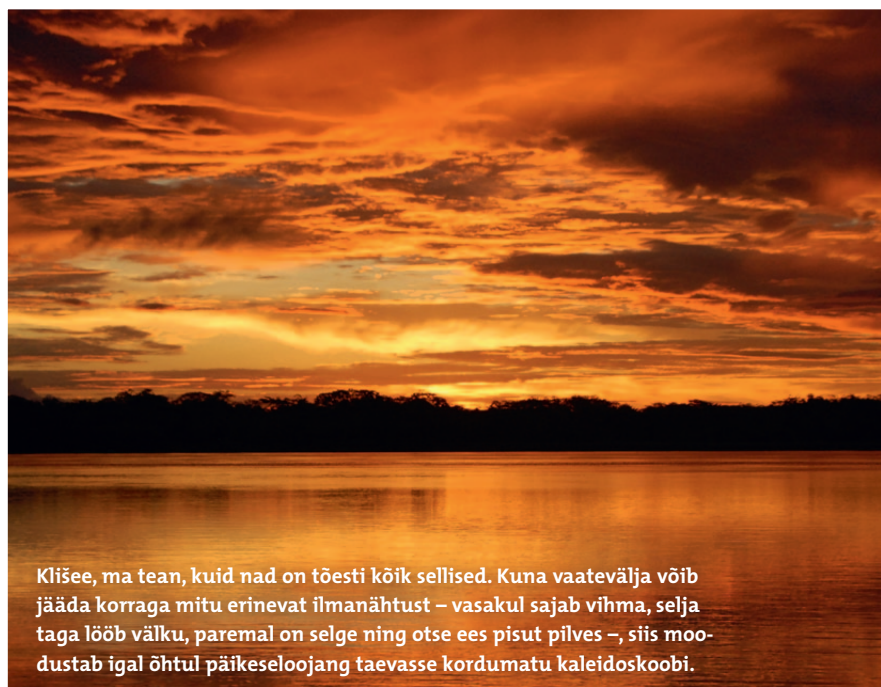
18.-19. sajandil aga jõudis just siitkaudu laia maailma kautšuk, mis tegi tohutult rikkaks paljud inimesed – Hispaaniast ja Portugalist toodi üle ookeani ja tuhandeid kilomeetreid ülesjõge kõikvõimalikke vana maailma rikkusi, alates naiste laia äärega kübaratest ja lõpetades kahhelaatidega,

millega kaeti tänaseni silmailu pakkuvate koloniaalstiilis majade seinad. Üks kummiparun oli koguni nii kuraasikas, et ostis Pariisi maailmanäituselt Gustave Eiffeli projekteeritud suure rauast hoone, võttis selle tükkideks, tõi Iquitosele ning monteeris peaväljaku ääres jälle kokku. Aurikud olid moodsad ja luksuslikud, restoranide, kasiinode ja peente kajutitega. Praegu aga on plaadid tuhmunud ja aurikutest on saanud vanad, ilma akendeta ja roostes kummituslaevad, mis kohaliku rahvast täistuubitult mööda jõge kurseerivad.

Võlv dekadents

Aga just see aegadega tolmunud sära ja linna kohal hõljuv magusa dekadentsi lõhn on muutnud Iquitose tohutult põnevaks paabeliks keset džunglit, mis ei sarnane ühegi teise asumiga ei Amazonases ega kogu Ladina-Ameerikas. Siia tahavad tulla paljud kaugemates maanurkades elavad indiaanlased, kuid kuna kuiva maad napib, peavad paljud neist ehitama kodu parvele. Siin eristatakse kahte aastaaga, mis erinevad teineteisest vaid jõe veetaseme kõrguse poolest. See erinevus on kuni üheksa meetrit ning kõrgvesi ujutab iga-aastase järjekindlusega üle suure osa metsast ning ka ▶

Kliše, ma tean, kuid nad on tõesti kõik sellised. Kuna vaatevälja võib jääda korraga mitu erinevat ilmanähtust – vasakul sajab vihma, selja taga lööb välku, paremal on selge ning otse ees pisut pilves –, siis moodustab iga õhtul päikeseloojang taevasse kordumatu kaleidoskoobi.

Luksusaurikud on asendunud roostes kummituslaevadega, kuid seiklus mööda suurt jõge on seda põnevam.

▲ Gulliver hiiglaste maal. Paremt Wilbur, autor ja taevani kõrguv fiikuspuu.

Iquitose. Seega on Iquitose suurim linnaosa Belen mitu kuud igal aastal üle ujutatud mitme meetri sügavuse veega, kuid inimesed on sellega arvestanud. Majad asuvad balsaparvedel ning kõrgveel on ka omad eelised – kala saab püüda elutoa uksest ning kanuuga on tihti lihtsamgi liigelda kui jalgsi. Beleni tohtu suurele turule jõuavad igal hommikul kaugematest nurkadest inimesed kõigi rikkustega, mida džungel pakub – kilpkonnamu-nad ja kaimaniliha, haruldased puuviljad, džung-litubakas ja võigas šamaaniatribuutika.

Otsides ehedat ja kirkast

Turist aga ei tule siia mitte selleks, et sukelduda urbaniseerunud džungli keerisesse – tema otsib ehedat, liigirikast loodust, indiaani külasid ja vahel ka šamaani assisteeritud psühheedeel-list hingelist puhastumist. See kõik ootab teda Iquitose taga, metsas, Amazonase loendamatul harujõgedel. Turiste satub Iquitosesse tegelikult üsna harva – Peru tõi number on ikkagi inkade kultuur ja Machu Picchu ning paljud peavad Amazonast ka isegi Perusse jõudes kaugeks ning kättesaamatuks. Ka pealinnast siia iga päev lendav lennuk on enamasti täis vaid kohalikke. Kuid seda tänuväärsem on mets neile vähestele, kes siiski ei pea paljaks seda teekonda ette võtta. Tuleb varuda aega – põlismets ei ole loomaaed, iga puu otsas ei

istu tuukan ning selleks, et jõuda eheda looduse keskele, tuleb paadiga läbida pikki vahemaid.

Jah, on siingi mitu kampingut, mis tehtud linna lähedale metsa ja kus on ühe-kahe päevaga võimalik džunglist n-õ maitse suhu saada. Lisaks on *bora* ning *yagua* hõimude kostümeeritud esin-dajad linna serval ootel, et valge turist tuleks nen-de rahvatantsu kaema ja kaelakeesid ostma. Kuid metsiku looduse ja ka inimeste päriselu nägemi-seks tuleb minna natuke kaugemale. Olla valmis pikkadeks tundideks kanuus. Magama võrkküges keset metsa, elama kohalikus rütmis ja kommete kohaselt. Möiraahvid või suured *macao*d näitavad ennast vaid kell viis hommikul, kui tõuseb päike.

Ja eks väikestes külakeseski elavad inimesed ühes rütmis päikesega – elektrit metsas loomuli-kult ei ole ning lambiõli pole raisata. Samas, kuni kuue meetri pikkuseks kasvavaid musti kaimaneid on võimalik märgata vaid öösel, sõudes vaiksel-t kanuus ning otsides taskulambiga võsast vastuväl-kuvat silmapaari. Üldse on just öine džungel see, mis paneb mõistma, kui suur ja võimas loodus inimesega võrreldes tegelikult on. Vaikusele ei ole öises metsas kohta – lisaks kõikvõimalike pu-tukate monotoonsele sirinale hakkab kõrv peagi eristama ka teisi häáli. Keegi hüüab kedagi, keegi vastab talle hoopis teisest suunast. Seejärel liitub vestlusesse kolmas. Kilosed härgkonnad huikavad

◀ Laiskloom tuleb puu otsast alla vaid kord nädalas kakale. See on ka aeg, mil ta on kiskjatele kõige kättesaadavam.

üksteisele kilomeetrite taha, aga ka paljud linnud on valinud miskipärast just öö oma toimetusteks ning liigikaaslaste valjuhäälselt otsinguteks. Jaanimardikad lendavad õhus ja välguvad nagu lennukid ning veest kostab tihti plumpsatusi – oli see nüüd mõni väiksem või suurem loom, kala, roomaja või imetaja? Ka ilma kõike otseselt nägemata (ja paljud loomad ja linnud on mulle seni märkamatuks jäänud) kuulen ja tunnen ma selgesti, et nad on olemas ja jälgivad hoopis mind.

Eripära ka niudevöödet

Ja inimesed – kui üle saada levinud eksiarvamusest, et indiaanlased jooksevad ka tänapäeval ringi, palmilehed ümber niuete, siis tegelikult on elu küldes ikka hiiglama põnev ja teistsugune. Kohale on küll jõudnud jalgpallisärgid ja Hiinas toodetud paadimootorid, mida nende omapärase põksamise järgi *peque-peque*deks hüütakse, kuid kanuu saetakse endiselt ühestainsast puutüvest ning kogu majade ehitamiseks kasutatav materjal, toit ja kõik muu tuleb ikkagi metsast. Lapsed õpivad ujuma enne kui käima ning tervisehädade korral minnakse esmajärjekorras ikka šamaani juurde. Paljud neist tegelevad tänapäeval ka turistidega, ning mitte ainult kuulsa psühheedeelise nõiajoogi *ayahuasca*'ga – ka lääne meditsiini tunneb suurt huvi sajandite jooksul põlvest põlve kantud tarkuste vastu, mis tihti ei jää esimesele mitte millegi poolest alla.

◀ Beleni turul ei peeta paljaks panna kilpkonn koos avokaadode ja muude lisanditega tema enda kilbi sisse podisema.

▶ Amazonase värvilised mürgikonnad, mis makrofotoel üle maailma kuulsust kogunud, on tegelikult kõik Pöial-Liisi suurused.

Kui hoida meeled avatud, suhtuda loodusesse, inimestesse ja kõikvõimalikesse teelesattuvatesse sekeldustes huumori ning osavõtuga – usaldada ennast metsa rütmi ja rüppe –, võib kõik ülejäänud jätta juba tema hooleks. Küll Amazonas ise hoolitseb, et endast kustumatu mulje jätta, igapäev omal moel silmad särada lüüa ning ikka ja jälle mõtetes, unenägudes või ilmsi sellesse mõõtmatusse stiihiasse tagasi kutsuda. See kummaline keskkond on koduks tervele maailmale ning vahest aitab just selle kogemine kõigi meeltega mõista, kui väga me peame seda hoidma ja kaitsma. ■

Tansaania 12.11- 26.11 2011

Seitsmepäevane safari parimates kohtades: Serengeti, Lake Manyara, Ngorongoro kraater - imeline looduse vaatepilt. Sellele järgneb 5 päeva troopilisel vürtsisaarel Sansibaril, keset India ookeani.

Reisijuht on Tansaania elav eestlane Liina.

Amazonase dzungliseiklus 27.01. - 11.02.2012

Kahenädalane reis Amazonase dzungli-sügavustes. Liikumine paatidega mööda jõge, jalgsimatkad kohalike indiaanigiididega, kalapüük, ujumine, võrkkiikede magamine ja indiaanitarkuste õppimine. Reisijuht on Amazonast hästi tundev eestlane Ivo.

Aastavahetusreis: Dziibisafari muinasjutulises Omaanis 26.12.2011 - 04.01.2012

Lõputute liivaluidetega kõrb, üksildaste randadega ookean, iidset linnad ja beduiinide külad, turbanitega mehed ja kaetud naised, koopad, metsikud mäed ja allikad; vürtsidest lõhnavad turud ja kaamelite võiduajamised, dziibiekspeditsioon muinasjutulises Omaanis. Reisijuht on Omaanis elav eestlane Martin.

Seiklusreis Kolumbiasse 11.02. - 26.02. 2012

Kolumbia - Ladina Ameerika pärl. Reis, mis ühendab endas nii Amazonase dzungli, Kariibi mere äärsed piirkonnad, värvikireva Cartagena, teised vanad linnad ning muidugi ka ülisõbralikud kolumbialased. Reisijuht on Kolumbiat hästi tundev Ivo.

Meditatsiooni- ja joogareis Bali 20.01.- 04.02.2012

Jooga ja meditatsioon rahvusvaheliselt tunnustatud õpetajatega, kes on ainult meie päralt. Balilaste, kes on tihedalt seotud jooga- ja mediteerimispraktikaga, eluga tutvumine. Reisijuht on Bali oma teiseks koduks pidav Marika.

Tel: +372 601 5870, info@kontiki.ee
Vaata ka teisi reise: <http://kontiki.ee/>

PS! Kõik Kon Tiki Reiside reisijuhid on oma juhitavate reiside maal elanud.

Tekst **SILVIA PÄRMANN**, Diivan
Pildid **TERJE UGANDI**, **SILVIA PÄRMANN**

Eesti kõige VAIKSEMAD KOHAD

Silvia Pärmann otsustas üles leida Eesti kõige vaiksemaid kohad, kus linad ei torgi, vett saab juua klaasist, mille serv ei löika huulde, veini pakutakse õigel temperatuuril ja pärast saab kõige selle eest arvele allkirja anda pastakaga, mis ei kriibi paberit ega saa poole nime peal tühjaks.

Mingil hetkel muutus vaigse ja rahuliku puhkuse sünonüümiks piinarikas telkimine keset eimidagit või nädalavahetus üksikus maamajas, kuhu isegi oktoobris jätkus sääski, voodilinaidest – kui neid muidugi üldse oli – õhkus kopitust ning kus igauhte, kes mainis duši all käimist, vaadati kui kangelannat ulmefilmist.

See pole päris minu jaoks.

Ent mulle meeldib vaikus. Mul pole telekat, raadiot, iPodi, CD-mängijat, grammofooni, arvutikõlareid. Mul on muljetavaldava paksusega paekiviseinad ja vähe naabreid. Aga vahel, kas või haruharva, tahaks puhata ju ka kusagil mujal kui kodus. Nii et ma lihtsalt pidin mõne vaigse koha leidma.

Umbusi vesiveski

Tallinna-Tartu maantee ei tundu esmapilgul vaikusesse viivat, kaarti lähemalt uurides on aga enne lärmakat tudengilinna võimalik teelt kõrvale keerata. Eriti hea koht selleks tundus sildi "Umbusi 7" juures.

Umbusi vesiveski on seletamatu rahuga koht, kus on natuke "Sõrmuste isanda" salapära ja haldjalikkust, kuid üldse mitte süngust. Raske veskitöö asemel ootab seal puhkus jõekohinat täis majas vee kohal. Seitse magamistuba ja üks stuudiopind mahutavad küll kokku 25 inimest, kuid üürida saab siiski terve maja, nii et pole hirmu, et parkümmend kontvõõrast samal ajal sinna sattuks. Vanast veskist saab jalutada üle silila väikesesse samblakatusesega sauna ja laval

soojas istudes kuulata, kuidas sügisvihm katuselt mööda vana raudketti alla voolab, hüpata külma jõkke kuuma nahka jahutama ning pärast veeta õhtu klaasi, ei, kellele me siin nüüd valetame, pudeli veiniga hiiglakamina ees ja elada hetkeks otsekui teises, rahulikus ja paremas maailmas.

Aga isegi üksindust otsiv inimene võib ennast suures majas üksildasena tundma hakata – või siis vähemalt tundma hakata, et üksindusel on liiga kõrge hind, sõna kõige otsemas tähenduses.

Kusagil lõunas, kus linnad ja majad jäävad väiksemaks ning künkad ja metsad kasvavad suuremaks, võiks väiksemaid kohti varjul olla ju lausa mitu.

Tammuri talu

Tammuri talus, mõne kilomeetri kaugusel Pühajärvest, on kuplite vahel peidus paar tiiki ja Sepa maja, mille mõtted on üksi olemiseks palju ratsionaalsemad – magamistuba ühe laia voodiga, kaminaga elutuba ja vannituba. On päris mõnus turritava murukatusega maja elutoas ja-hedatel õhtutel kamina ees unistada või sügispäeva päikesekullas lihtsalt trepil istuda ja kaugusesse vaadata, kust mitte kunagi ei ilmu ootamatult välja bussitais Rootsi pensionäre või, hullem veel, esimesed varajased suusatajad. Heal juhul tormab mõne künka varjust välja talu koer, kõrvade ja keele lehvides.

Tammuri talu hoovimajakeses elamise muudab eriti luksuslikuks asjaolu, et talu

aidas peab peremees Erki Saar restorani. Rahulikku gurmeerestorani, kuhu sööma pääseb vaid etteteatamisel – nii et vajadusel jõuab põgenemist planeerida, ehkki kahe maja külaliste teed ilmselt ei ristu.

Küll aga ristuvad need igal hommikul peremehe omaga, kes hommikusöögi kandidul kohale toob. On tunne, nagu oleksid oodatud külaline kellegi juures.

Jah, see on tegelikult kogu asja nõrk koht. Sest külalislahke pere õuel elamine tähendab seda, et peretütreil käib külas mõni sõbranna ja need ei ole mingid rämpstoidust elavad kahvatud internetisõltlased, kes toas istuvad – nägite seda seiklusrada, mis nende jaoks üle hoovi kulgeb?

GMP Clubhotel

Kui maad mööda kaugenemine ei aita, siis tasub proovida kõrgustesse kadumist – Pühajärve ääres seisab legendaarne Mai Roosma projekti järgi rajatud Pühajärve restoran, millest sirgub pilvede poole GMP Clubhoteli torn.

Sel kevadel valmisid seal kaheksa uut luksuslikku apartementi ja ehkki restoran on suurepärase, on neis võimalus vaikuses ja rahu omaenda meistriteos valmis kokata ja seda siis akna all nautida koos vaadetega Otepää kurvilisele, künklikule ja järvesilmadega maastikumosaigile.

Katusekorruse privaatsaunadest ja terrassilt avaneb kuuvalguses sellele veel sügavamat vaikust täis vaade.

Agas tornikambrisse sulgumine ei ole nüüd vist ikkagi see, milleks rahu ja vaikuse nimel valmis tahaks olla. Nii et ehkki puhkus vee ääres võib olla väga *feng shui* ja *zen*, tuleb vaikust vist otsida ikkagi mõne teise veekogu äärest.

Mooste Viinavabrik

Kordi kindlam, kui autonoma võidatavalt inimitühja Pärnu ranna poole keerata, on veel sügavamale lõunasse sõita.

Järvelt oma peegeldust imetlevas Mooste Viinavabrikus on masinad ammu vait ja von Nolckenite perekonna jahisõbrad on vahetunud ümbruskonna metsades veretut jahti pidavate loodusfotograafide vastu, kelle kaamera klõps on püssipaugust ikka oluliselt vaiksem.

Kuus tuba kõlab üsna ohutult, väiksel ja vaikselt. Katusealuses kaminasaalis tigudivanil veini limpsides päeva õhtusse saates ei riiva miski kõrva. Linnud järvelt on juba lõunasse jalga lasknud ja saunast tulles saab igaks juhaks veel üle kõrvade tõmmata selle vahva viltija tehtud saunamütsi, kes Evelinile tema rahvusvaheliselt

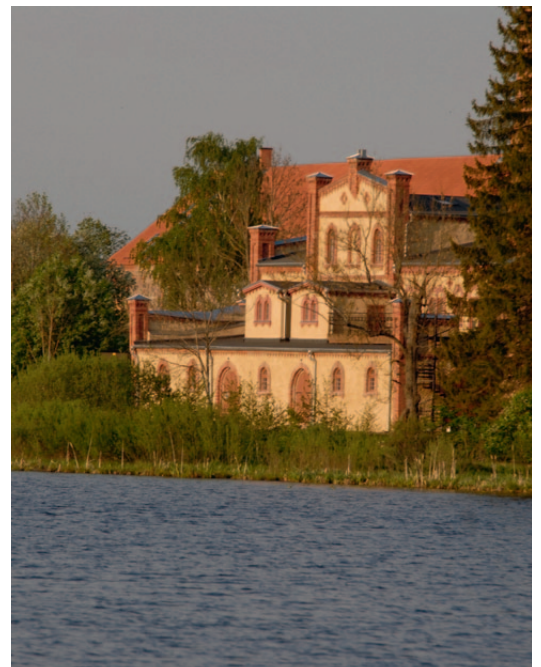
tuntuima kostüümi tegi.

Agas see vaikus on paraku petlik, varem või hiljem tungivad sellesse nunnusse rahu-oaasi mõned kuulsad loodusfotograafid, kes on päev otsa metsas jänkusid pildistanud ja sellest nüüd rääkida tahavad. Halvemal juhul isegi tervele neid kuulama kogunenud rühmale, kes pole paljaks pidanud Lõuna-Eestisse kohale sõita, igaüks mõistagi eraldi oma (ja lähemal) maastikuautoga.

Maad mööda pole linnadest kaugemale enam võimalik minna, kuid õnneks jääb alati võimalus lennata mõnele saarele.

Täiuslik vaikus ei oota kolme ümberistumise järel kusagil India ookeani turismist peaaegu puutumata saarel. See on kusagil, kus sügisel tõesti mitte keegi ei käi.

Hiiumaal.

Nordtooder

"Ma tulin sulle vastu," ütles pikk, mulle täiesti võõras mees keset röömsat elevust, mis hetkeks tekkis lennujaamas pärast tillukese Tallinna-Kärdla lennuki maandumist ühel keskmisest kõvasti tuulisel sügispäeval. Tema rahulik, veendunud hää ei jätnud võimalust, et ta mind ekslikult kellekski teiseks peab.

Olin öelnud ainult külalistemaja Nordtooder peremehele Toomasele, millal ma Hiiumaale jõudma peaks, ja esimese segaduse hajudes tegin kiire – ja õige osutunud – järelduse, et see saab olla vaid tema.

Minu eksimatu äratundmine ei olnud tegelikult mingi must ega valge maagia, lennukitäie inimeste hulgas olin ma ainus mandri-inimene. Ja nagu üsna pea selgus, ka peaaegu ainus mandri-inimene kogu

saarel, kust kõik turistid augusti viimasel päeval õhtuse praamiga lahkunud tundusid olevat. Täiuslik.

Nordtooderi esimesel korrusel asuv restoran on küll sügisel-talvel suletud, kuid on täiesti endastmõistetav, et maja külalised selle ees klaasi veini saavad juua ja et selleks ajaks, kui Arvo (ma lisaks talile tiitli köögihaldjas, kui tegemist poleks suure ja tugeva mehega) siiski midagi õhtusöögiks vaatab.

Aga see on ikkagi linn, mis tähendab, et vahel lausa mitu korda päevas sõidab akna alt mööda auto ja armsas Gahwa kohvikus naabruses – tõenäosus on ülimalt väike, aga siiski olemas – võib olla veel mõni külaline.

Nii et ikkagi, see üksik maamaja...

Dagen Haus

Maahotellid on mind tegelikult alati teinud ettevaatlikuks. Ma tean, kui head võivad fotol ka kõige tagasihoidlikumad interjöörid välja näha, ning sellele lisanduv kogemus, et kodulehel hotelli nime kõrval maalitud tähekesed kaovad uksest sisse astudes kiiremini kui läbikukkunud filmitähed pärast Oscari galat, muudab maale sõites turismitalud kindlamaks variandiks – vähemalt pole ootused üleliia kõrged. Ainult et proovige te leida mõni, mis näiteks Kassariil ka sügisel avatud oleks!

Paari tunniga, mis Kassari ühest otstast teise jalutamiseks kulub, saab selgeks, et ainus inimene, kes seal alates augusti lõpust on viibinud, käis välja riputamas silte kirjaga "SULETUD".

See ei tähenda absoluutselt, et Kassari ka sügisel külalishakke kant ei oleks. Igal pool on teede äärde aedadesse pandud madalate okstega õunapuud, mis on õuntest kenasti lookas, ning ilmselt liha eelistavate inimeste jaoks ka hulk lambaid

ja muid pudulõuseid kenasti ootamas.

Keset seda pastoraalset vaikelu on teest kolmesaja meetri kaugusel peidus Dagen Haus. Lambapraad on juba ahjus, õunad lauale kaussi korjatud ja akna taha kena vaade sätitud, millel on kujutatud ühte tuult, mis Ameerikas küll kindlasti orkaanina tööd ei saaks, sügisvihmas Kassari kõrkjaid sasimas. See sügishallus tundub Dagen Hausi teise korruse toast merele vaadates ühtaegu nii kõikehaarav kui kauge – mitte keegi ei märgi ülima endastmõistetavusega (vahel kahtlustan ma, et turismitalu avamise eeltingimuseks on seatud näitlejakoolituse läbimine vähemalt bakalaureuseõppe mahus, nii usutavalt esinevad nende omanikud), et tualett on siit 20 meetrit üle hoovi ja dušš nurga taga pirnipuu all ja et Elioni töomees tuleb juba ülejärmisel päeval vaadata, mis jama selle internetiühendusega on, et see kohe üldse ei tööta.

Oli tunne, nagu oleksin koju jõudnud.

Umbusi vesiveski

Umbusi küla, Põltsamaa vald, Jõgevamaa
www.veskivee.ee

Tammuri talu

Mäha küla, Otepää vald, Valgamaa
www.tammuri.ee

GMP Clubhotel

Tennisevälja 1, Otepää
www.clubhotel.ee

Mooste Viinavabrik

Mooste mõis, Mooste vald, Põlvamaa
www.fototurism.ee

Nordtooder

Rookopli 20, Kärdla, Hiiumaa
www.nordtooder.ee

Dagen Haus

Orjaku, Hiiumaa
www.dagen.ee

MUUDA OMA MÖTTEMAAILMA. PROOVI TÄIESTI UUT *i40*

Uued mõtted saavad alguse Hyundai edasimüüjate juures.

Uus Hyundai i40 on valmis. Valmis ületama Sinu suuri ootusi. Alustame väljast. Uus moodne voolujooneline disain on alles kõige algus. Liigume sisse. Stiilne salong, palju nutikaid tehnoloogilisi uuendusi ja madala heitmetasemega ökonoomsed mootorid – kõik need lahendused muudavad i40 autoks, mis kirjutab uued reeglid. Uued reeglid tuleviku kvaliteedile. Tule tutvu ja koge uut, enneolematut i40.

i40 WAGON 1,6GDI Comfort – hind alates 19 990 EUR

i40 mudelivaliku keskmine kombineeritud kütusekulu 4,3-7,7 l/100 km, CO₂ heitmed 113-179 g/km

www.hyundai.ee | Tere tulemast kvaliteetsete autode maailma!

Tekst KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Europarlamenti külastuskeskus

Meie suure kodumaa parlament sai lõpuks külastuskeskuse, kus iga uniooni kodanik (või muidu huviline) saab endale selgeks teha, mida seal Europarlamendis siis ikkagi tehakse.

Karl-Kristjan Nigesen

Parlamentarium

Europarlamendi saadikuid me ju valime, eurotoetused mõjutavad meie igapäevast elu uute taristuobjektide ja mõttemaailma nihutada püüdvate sotsiaalkampaaniate kaudu ning mõni on kuulnud isegi parlamendifraktsioonide nimesid. Masinavärgi enese toimimine jääb siiski tihtipeale üsna hämaraks.

KÜLASTUSKESKUS ON ÜKS SUUREMAID MAAILMAS, jäädes 5300-ruutmeetrisel pinnal alla vaid Ühendriikide omale (mis on suisa kümme korda suurem). Parlamentarium on päris kindlasti moodsaim ning üsna tõenäoliselt ka parim omataoliste seas. Ehituse ja ekspositsiooni maksumuseks kujunes 21 miljonit eurot, mis on meie Eesti Rahva Muuseumiga võrreldes väike summa. Muuseumi külastatavuseks planeeritakse Eesti mastapides püüdmatu 450 000 inimest.

MIDA SEAL NÄHA SAAB? Alustuseks antakse igale külalisele näppu nutifoni mõõdus puutekraaniga multimeediaseade, mis on abiks ekspositsiooniga tutvumisel. See vidin aktiveerib vaadatava ning sätib selle kõnelema teile kodus keeles. Keeli on kokku 23 ning liikmesriikide lingvistilist kohalolekut tajute juba muuseumi sisenedes, keset paljувärvilist viita figureerib keskel kohal sõna "kohvik".

Külastaja tee viib läbi erinevate saalide, millest vahest enim hariv on liidu ajalugu tutvustav osa ning kõige efektses parlamendisaalis ja selle ümber toimuvat visuaalseeriv 360-kraadine videoinstallatsioon. Viimane jätab kohati mulje, nagu viibitaks otse istungitesaalis.

Mängulisima elamuse pakub põrandale

laotatud Euroopa multimeediakaardiga saal, millel Eesti on esindatud üsna absurdset moel vaid Järva-Jaaniga. Pettunud eestlastele lohutuseks on esindamata jäänud ka Hispaania pealinn Madrid. Tollel kaardil saab igaüks spetsiaalse terminaliga ringi liikuda ning avastada erinevaist Euroopa paigust pärinevaid lugusid, mis liidu olemust valgustavad. Eelmainitud Järva-Jaanist saab teada ühisest hädaabinumbri 112, mis on kenasti illustreeritud kaardritega Hispaania tuletõrjeautodest.

Kõige info- ja ajamahukam on liikmesriikide kodanike jutustatavate lugude abil "tavalist eurooplast" tutvustav ruum. Loomulikult leiab igaüks Parlamentariumist ka oma valitud saadiku paigutuse istungitesaalis ning tema pildi ja tervitusegi.

SUUREPÄRANE ATRAKTSIOON on ka kooliõpilaste gruppidele mõeldud rollimäng, milles saab osaleda üle-euroopalise veemonopoli loomises. Noored saavad teada, kes on lobistid, mis on meedia surve ning kuidas parlamendifraktsioonide kompromissides aatelised positsioonid hägustuvad.

KÜLASTUSKOGEMUS on kahtlemata väga võimas, nii moodsat ja interaktiivset ekspositsiooni on raske ette kujutada ning vaatamist väärt on see kindlasti. Ka koos lastega, kellele Parlamentarium pakub suisa omaette külastusprogrammi.

Ekspositsiooni lõpetab ruum, kus valguseintele saab kuvada omaenese väljamõeldud positiivse soovi Euroopale, olgu see siis eurofanaatiku "Rohkem liitu!" või -skeptiku "Edaspidi ilma liiduta!".

Pesumaailm.ee

Fotograaf: Rasmus Jurkatam
Modellid: Aleksandra Zeregelja
ja Ilona Faustova
Meik: Öne Rudi
Juuksur: Jaanika Anvelt

www.pesumaailm.ee

Kuldkaart

- Eelisjärjekorras teenindus
- Soodustused Estraveli teenustasudest
- Boonuspunktid Estraveli kaudu tehtud tellimuste eest
- Eripakkumised ja soodustused partnerfirmadelt

Pühajärve restoran

Legendaarne Pühajärve restoran üllatab uue stiiliga – mõnus interjöö, imemaitsev toit ning auhinnatud teenindustase (Valgamaa parim teenindustettevõtte 2010). Igal nädalavahetusel kõlab elav kvaliteetmuusika ning soovi korral on võimalik end välja puhata GMP Clubhoteli luksuslikes külaliskorterites. Pühajärve restoran asub Otepääl Tennisevälja 1. Vaata ka www.clubhotel.ee.

Soodustus 10% menüü ja joogikaardi tavahindadest.

Kuninga restoran

14. sajandil Tallinna raehärra Hindricus de Hummerile kuulunud kaunis hoone on saanud küll uue vormi ja sisu, kuid selle hubane atmosfäär on alles tänini. Uue kohviku ja kõrgetasemelist Euroopa kööki esindava gurmeerestorani lahke majarahvas ja peakokk Rustam Tšikalovets soovivad, et kõik külalised end ka 21. sajandil tõeliselt oodatute ning erilistena tunneksid. Restoran asub Tallinna vanalinnas Kuninga 3. Vaata ka www.kuninga.ee.

Soodustus 10% tavahindadest.

Restoran Mannerheim

Cordon Bleu'ga pärjatud peakoka Rudolf Visnapuu taktikepi all pakutakse uues restoranis Mannerheim toidukultuuri parimaid palu. Menüü on inspireeritud saanud põhjanaabrite suurelt väejuhilt ja gurmaaniilt marssal Mannerheimilt. Kindlasti soovitame proovida marssali lemmikuid, millega ta end toiduajalukku on kirjutanud – Vorschmack koos Marssali napsuga. Restoran asub Tallinna kesklinnas Mere pst 8A. Vaata ka www.mannerheim.ee

Soodustus 10% tavahindadest.

Veski kõrts

Keset muidu nii argist Mustamäed leiab nüüd killukese ajalugu. Juba 1850. aastal jahvatas Laiusel üks veski külarahvale jahu, pärast käest kätte käimist ja mitmeid kolimisi tegutseb see veski nüüd pealinnas kõrts-muuseumina. Ajalooliselt eheda sisustusega Veski kõrts kostitab oma külalisi nii maitsva söögi- kui joogipoolisega. Veski kõrts asub aadressil Laki 11A, vaata ka www.veskikorts.ee.

Soodustus 10% tavahindadest (v.a eripakkumised).

AESTHETIC Health and Spa

AESTHETIC Health and Spa on ilu- ja esteetikastudio, õppekeskus ja professionaalse kosmeetika kauplus. Saalong pakub laialdast valikut ilu- ja kehahooldusi, sealhulgas kasutatakse ka aparaatkosmetoloogia efektiivseid meetodeid. AESTHETIC Health and Spa asub aadressil Narva mnt 11D. Loe lähemalt www.proflashes.com.

Soodustus 15% iluteenuste hindadest ning 5% ilutoodete tava- ja soodus-hindadest.

estravel

Suusad alla!

Tellimine: tel 626 6266

estravel@estravel.ee

www.estravel.ee

Sind ootab suurim suusareiside valik!

Estraveli suusareiside valik sisaldab Eesti parimate reisikorraldajate Alpiexpressi, Germalo Reiside ja Mainor Meelise nädalasi reisipakette.

Austria
alates **699 €**

Andorra
alates **849 €**

Prantsusmaa
alates **875 €**

Itaalia
alates **679 €**

Paketi hinnas sisalduvad lennupiletid Tallinnast sihtkohta ja tagasi, 7 ööd majutust hotellis, toitlustus vastavalt pakatile, lennujaamatreisid sihtkohas ja rühmajuhi/suusainstruktori teenused vastavalt reisikorraldajale.
2011/12 suusahooaja ülevaade: www.estravel.ee/suusareisid2012

		50			LINN K-AAFR. VABAR:9 LINNRIIK EUROOP				SÄÄRED (VAIKNEQ) HEKTO- MELTER				
		JÄNSEN, AJALOOL- IRIIDIUM						JÖGI SIBERIS LINN TSEHHIS ROOMAJA					
		...BUS, LENNUK AKTRISS ...MISA ZAWA			INDIA OSARIIK MUISTNE LIND INDIUM			LONDONI KEOKLINN VANAAJA RIIK V-AAASIAS					
									...ELEVANT USA SUURIM OSARIIK				
		MAAILMA- JAGU 2*TAHT KASLANE			PEALINN VITAVA A'ARES VENE LENNUK						URAAK TERRI- TOORIUM		
						MESILAS- PIIM ...PÄEVA LAHING (1247)							
GRUUSIA TÖÖKAM SITSILIA KEKSKUS							RIIK EUR. PIIRKOND ROOTSIS SÖJAL- LIIT				JAZEERA ...SARK ...PET FRANCE		
					...ENTSE- FALIIT VALP HARJUM.			LINN ANDA- LUUSIAS SURMAS- HEITLUS					
					JÖGI- KAUG- IDAS INDIA OSARIIK			...HIINA POOLSAAR PAB CALAIS TÖTTAMA			...NAKA MURA ...SILMA KEKSKUS MAGUS INGL.K.		
		ROOSNA- ... PALMAS KALA				KIRI ... KANAWA TOETUS JA'RSK VEELANG			LINN PORTUG. OLYMPIA ORG. RISTI		KUNINGA RIIK HAKASSIA PEALINN	KUURORT BRASIIL. EMAND PIIJARDI KEFF	
		...LUCIA, RIIK AM. INDIAN ADMIN- SERVICE										!	
					PEALINN DAUGAVA A'ARES ...PAZ			T'ANA, SAKSAK AIRPORT RIIK KAGU'AS.			HINGA- MIS- H'A'AL K-AAASIA ÜLIK		
						GOOGLE TALK FILIPII- NIPE PEALINN		LINN JAAPANIS JELGAVA SENEGALI PEALINN					
		...JA MÜÖK SÖJA- LAEVAS- TIK							...PÖKS KALA			AUSTRIA LENNU- FIRMA TIMOR	
						RIIK EUR. EHK MAROKO PEALINN					TITAAK TENNISIST KÖRBE- SAAR		
										LINN POLYAM. SUGULASED LINN LEEDUS			
						...KAAS- LANE SUUR- ...JÖGI					KÜLA VIJANDI- MAAL ...MAA KOLOONIA		
											DE'AVL TAKSO, TALL- FIRMA	SUUR TÜNN NEW YORK	
						MES- KOOR ...PHONE SÜSINIK		LINN SAKSAM. EESTI A'E'G 1000					
											KÖRB LONNA- AMBER. ...Z BRI BAND	VALD IDA- VIRU- MAAL	

Saada vastus

20. novembriks 2011 aadressile estavelle@estavelle.ee ja osaled loosimises, kus auhinnaks on 65-eurone Estraveli kinketšekk. Eelmise numbri ristsõnale õigesti vastanute seast sai Estraveli kinketšeki Siira Uustal ja raamatu "Siin- ja sealpool maanteed. Tallinn-Narva" Rein Okas, Virve Brett ja Maris Märkla. Palju õnne! Me võtame ise ühendust.

Ööbimislend
Sookured Matsalus

“Enne pimenemist läheb sookurgedel kiireks. Viimane aeg on leida ööbimiseks turvaline paik. Mereäärsetel aladel suundutakse enamasti ööbima roostiku serva, madalasse meresoppi, teinekord aga rannaniidule. Koha valikul mängib suurt rolli ilm, tuul ja selle suund ning ka merevee tase. Minu vaatluste ajal ööbisid sookured igal õhtul erinevas kohas. Ka ilm oli igal õhtul erinev. Küll sadas vihma, puhus karm tormituul või paistis hoopis päike. Nagu sellel pildil siin. Ööbimiskogum oli aga meeletu. Paari tunni jooksul vooris üle mere ligi 7000–8000 lindu. Õhk oli häälestest paks.”

Remo Savisaar

EOS 5D Mark II kere
2 139€

EF 70-200 F2.8 L IS II USM
2 639€

EF 2x III telekonverter
549€

Kõik vajalik
loodusfotoks
www.overall.ee

Krocketid, kuumad pelmeenid ja šokolaadipuding.

Otselennud Tallinnast Amsterdami, Moskvasse ja Londonisse.

 ESTONIAN AIR

www.estonian-air.ee